

DECYZJA Nr 178/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 28 grudnia 2020 r.

**w sprawie zasad szkolenia oraz licencjonowania personelu służb ruchu lotniczego
w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 196) oraz § 2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. poz. 426 oraz z 2014 r. poz. 933) ustala się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się do użytku „Zasady szkolenia oraz licencjonowania personelu służb ruchu lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, stanowiące załącznik do decyzji.

§ 2. Zezwala się na wykonywanie przez personel służb kontroli ruchu lotniczego czynności lotniczych wynikających z posiadanych uprawnień kontrolera ruchu lotniczego wpisanych do Wykazu Uprawnień i wydanych na podstawie „Instrukcji zarządzania ruchem lotniczym w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (IZRL-2017)”, stanowiącej załącznik do decyzji Nr 348/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie wprowadzenia do użytku w lotnictwie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej „Instrukcji zarządzania ruchem lotniczym w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (IZRL-2017) (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 220), jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

§ 3. Szef Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej określi do dnia 10 stycznia 2021 r. w drodze wytycznych szczegółowe zasady dotyczące:

- 1) uprawnień kontrolera ruchu lotniczego wpisywanych do Wykazu Uprawnień, warunki ich uzyskiwania na zakończenie szkolenia przejściowego w organie kontroli ruchu lotniczego oraz zasady ich wznawiania i przedłużania;
- 2) samodzielnego wykonywania czynności lotniczych przez kontrolerów ruchu lotniczego posiadających uprawnienia kontrolera ruchu lotniczego wpisane do Wykazu Uprawnień na stanowiskach operacyjnych w organie kontroli ruchu lotniczego;
- 3) uznawania uprawnień kontrolera ruchu lotniczego wpisanych do Wykazu Uprawnień na rzecz licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL).

§ 4. Decyzja wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r., z wyjątkiem podrozdziału 7.1 ust. 4 pkt 7 Zasad szkolenia oraz licencjonowania personelu służb ruchu lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiących załącznik do decyzji, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Minister Obrony Narodowej: z up. *W. Skurkiewicz*

Załącznik do decyzji Nr 178/MON
Ministra Obrony Narodowej
z dnia 28 grudnia 2020 r. (poz. 207)

**ZASADY SZKOLENIA ORAZ LICENCJONOWANIA
PERSONELU SŁUŻB RUCHU LOTNICZEGO
W SIŁACH ZBROJNYCH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI

SKRÓTY I DEFINICJE

Rozdział 1

ORGANIZACJA SYSTEMU SZKOLENIA

- 1.1 Zasady ogólne
- 1.2 Wymagania dla kandydatów do pracy w Pionie SRL

Rozdział 2

UPRAWNIENIA I OBOWIĄZKI

- 2.1 Szef SSRL SZ RP
- 2.2 Nieetatowy pełnomocnik Szefa SSRL SZ RP do spraw egzaminowania i oceny personelu ATC (Pełnomocnik)
- 2.3 Kierownik OSPSRL LAW
- 2.4 Szef Pionu SRL
- 2.5 Nieetatowy szef zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL (szef zespołu)
- 2.6 Osoba oceniająca w jednostce
- 2.7 Instruktor OJT
- 2.8 Instruktor STD
- 2.9 Instruktor szkolenia teoretycznego
- 2.10 Kontroler ruchu lotniczego
- 2.11 Instruktor-facylitator TRM

Rozdział 3

SZKOLENIE PERSONELU ATC

- 3.1. Zasady ogólne
- 3.2. Szkolenie wstępne
- 3.3. Szkolenie w jednostce
- 3.4. Szkolenia uzupełniające

Rozdział 4

SZKOLENIE PERSONELU BOZ

Rozdział 5

UPRAWNIENIA PERSONELU ATC ORAZ WARUNKI ICH UZYSKIWANIA

- 5.1 Zasady ogólne
- 5.2 Uprawnienia personelu ATC
- 5.3 Licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL)
- 5.4 Licencja wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL)
- 5.5 Wymagania dla personelu ATC ubiegającego się o wydanie licencji i uprawnień do nich wpisywanych

Rozdział 6

UPRAWNIENIA PERSONELU BOZ

Rozdział 7

UTRZYMYWANIE WYMAGANEGO POZIOMU KOMPETENCJI PRZEZ PERSONEL ATC

- 7.1 Przepisy ogólne i wymagania
- 7.2 Postępowanie w celu przywrócenia kompetencji po przerwie w pracy
- 7.3 Czasowa niezdolność kontrolera ruchu lotniczego do wykonywania czynności lotniczych
- 7.4 Cofanie i zawieszenie uprawnień
- 7.5 Monitorowanie poziomu kompetencji
- 7.6 Procedury odwoławcze
- 7.7 Przedłużenie i wznowienie ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI/STDI oraz CCA

Rozdział 8

EGZAMINOWANIE I OCENA PERSONELU ATC

- 8.1 Przepisy ogólne
- 8.2 Egzamin i ocena w celu wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR 2
- 8.3 Ocena biegłości językowej
- 8.4 Procedury odwoławcze

Rozdział 9

REJESTRY ORAZ DOKUMENTACJA PROCESU SZKOLENIA I LICENCJONOWANIA

- 9.1 Rejestry
- 9.2 Dokumentacja

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik Nr 1

Wzór licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL)

Załącznik Nr 2

Wzór licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL)

Załącznik Nr 3

Przywrócenie kompetencji po przerwie w pracy

Załącznik Nr 4

Dedykowane sprawdzenie kompetencji (kontroler ruchu lotniczego)

Załącznik Nr 5

Dedykowane sprawdzenie kompetencji (instruktor OJT/STD)

Załącznik Nr 6

Dedykowane sprawdzenie kompetencji (osoba oceniająca)

Załącznik Nr 7

Potwierdzenie spełnienia wymogu kompetencji

SKRÓTY I DEFINICJE

Użyte w dokumencie skróty i określenia oznaczają:

- 1) ADI – (Aerodrome Control Instrument Rating) uprawnienie kontroli lotniska instrumentalnej;
 - 2) ADV – (Aerodrome Control Visual Rating) uprawnienie kontroli lotniska wizualnej;
 - 3) AIP – (Aeronautical Information Publication) Zbiór Informacji Lotniczych, wchodzący w skład Zintegrowanego Pakietu Informacji Lotniczych - publikacja wydawana przez państwo lub z jego upoważnienia, zawierająca informacje lotnicze o charakterze trwałym, istotne dla żeglugi powietrznej;
 - 4) AIR – (Air Control Endorsement) uprawnienie uzupełniające kontroli startów i lądowań;
 - 5) AIS – (Aeronautical Information Service) służba informacji lotniczej;
 - 6) APP – (Approach Control Service) organ kontroli zbliżania lub (Approach Control Procedural Rating) uprawnienie kontroli zbliżania proceduralnej;
 - 7) APS – (Approach Control Surveillance Rating) uprawnienie kontroli zbliżania dozorowanej;
 - 8) ATC – (Air Traffic Control) kontrola ruchu lotniczego;
 - 9) ATS – (Air Traffic Services) służby ruchu lotniczego;
 - 10) biegłość językowa – oznacza, że kandydat lub kontroler ruchu lotniczego posiada umiejętność:
 - a) skutecznego porozumiewania się wyłącznie za pomocą głosu (telefon/radiotelefon) oraz w sytuacjach kontaktu osobistego,
 - b) porozumiewania się w zakresie powszechnych, konkretnych i związanych z pracą tematów w sposób precyzyjny i zrozumiały,
 - c) wykorzystywania właściwych strategii komunikacyjnych w celu wymiany komunikatów oraz rozpoznawania i wyjaśniania nieporozumień w kontekście ogólnym lub związanym z pracą,
 - d) skutecznego i stosunkowo łatwego radzenia sobie z wyzwaniem językowymi powstałymi w wyniku komplikacji lub nieoczekiwanego obrotu zdarzeń, które występują w kontekście rutynowych sytuacji w pracy lub zadań komunikacyjnych, z którymi jest już zaznajomiony,
 - e) mówienia dialektem lub z akcentem, który jest zrozumiały dla wspólnoty aeronautycznej.
- Poziom biegłości językowej ustalany jest według skali klasyfikacji biegłości w języku, zgodnie z Dodatkiem 1 do Załącznika I do rozporządzenia 2015/340;
- 11) BOZ – biuro odpraw załóg;
 - 12) CCA – (Controller Competence Assesor) uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej;
 - 13) czynności lotnicze – przedsięwzięcia realizowane w ramach pracy na stanowiskach operacyjnych w organach kontroli ruchu lotniczego i BOZ wymagające posiadania uprawnień i licencji lub prowadzące do ich nabycia;
-

- 14) egzamin – oznacza sformalizowany sprawdzian służący ocenie wiedzy danej osoby i zrozumienia przez nią tematyki;
- 15) GMC – (Ground Movement Control Endorsement) uprawnienie uzupełniające kontroli ruchu naziemnego;
- 16) GMS – (Ground Movement Surveillance Endorsement) uprawnienie uzupełniające dozoru ruchu naziemnego;
- 17) harmonogram pracy – rozkład czasu służby dla personelu ATC i BOZ opracowany przez Szefa Pionu SRL lub osobę przez niego upoważnioną;
- 18) INOP – instrukcja operacyjna;
- 19) instruktor OJT – kontroler ruchu lotniczego posiadający uprawnienia do prowadzenia szkolenia w jednostce oraz z wykorzystaniem szkoleniowych urządzeń symulacji ruchu lotniczego;
- 20) instruktor STD – kontroler ruchu lotniczego posiadający uprawnienia do prowadzenia szkolenia z wykorzystaniem szkoleniowych urządzeń symulacji ruchu lotniczego;
- 21) Instytucja – państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym odpowiedzialny za zapewnienie służb żeglugi powietrznej w rejonie informacji powietrznej Warszawa;
- 22) ITP – (Individual Unit Training Plan) indywidualny plan szkolenia w jednostce;
- 23) jednostka – organ ATC, w którym zapewniana jest służba ruchu lotniczego;
- 24) kandydat – to osoba, która jest poddawana egzaminowi oraz ocenie, w celu uzyskania uprawnienia i – w stosownej sytuacji – uprawnienia uzupełniającego do licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) lub uzyskania lub wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI, STDI lub CCA do licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL);
- 25) KBWL LP – Komisja Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego;
- 26) konwencja – Konwencja o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, podpisana w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. (Dz. U. z 1959 r. poz. 212, z późn. zm.¹⁾);
- 27) LAW – Lotnicza Akademia Wojskowa;
- 28) licencja – dokument wydany przez Szefa SSRL SZRP (MATCL lub S-MATCL) na zasadach określonych w niniejszym dokumencie uprawniający posiadacza do korzystania z przywilejów wynikających z wpisanych uprawnień i uprawnień uzupełniających;
- 29) MATCL – (Military Air Traffic Controller Licence) licencja wojskowego kontrolera ruchu lotniczego;
- 30) ocena – ocena praktycznych umiejętności, na podstawie której wydaje się, przedłuża lub wznowia uprawnienie lub uprawnienie uzupełniające i która dotyczy sposobu zachowania osoby ocenianej oraz praktycznego stosowania wiedzy i zrozumienia tematyki przez tę osobę;
- 31) OJTI – (On-the-Job Training Instructor Endorsement) uprawnienie uzupełniające

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej konwencji zostały ogłoszone w Dz. U. z 1959 r. poz. 214, z 1963 r. poz. 137 i 138, z 1969 r. poz. 210 i 211, z 1976 r. poz. 130, 131, 188, 189, 227 i 228, z 1984 r. poz. 199 i 200, z 2000 r. poz. 446 i 447, z 2002 r. poz. 527 i 528, z 2003 r. poz. 700 i 701 oraz z 2012 r. poz. 368, 369, 370 i 371.

- instruktora szkolenia operacyjnego;
- 32) organ ATC – organ kontroli lotniska (TWR) lub organ kontroli zbliżania (APP) ustanowiony w ramach Pionu SRL i odpowiedzialny za zapewnienie służb ruchu lotniczego w przydzielonej przestrzeni odpowiedzialności;
 - 33) organ ATS – organ służb ruchu lotniczego – organ kontroli ruchu lotniczego, organ informacji powietrznej lub służba lotniskowej informacji powietrznej;
 - 34) organizacja szkoleniowa – oznacza organizację, która uzyskała certyfikat właściwego organu uprawniający do prowadzenia jednego lub kilku rodzajów szkoleń;
 - 35) orzeczenie lotniczo-lekarskie – orzeczenie wydane przez właściwą komisję lotniczo-lekarską w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 860), o zdolności do pełnienia służby w składzie personelu naziemnego zabezpieczenia lotów lub w przypadku pracowników resortu obrony narodowej – o braku przeciwwskazań do wykonywania funkcji członka personelu lotniczego, o którym mowa w art. 112 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1970);
 - 36) osoba oceniająca – kontroler ruchu lotniczego posiadający uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej;
 - 37) OSPSRL LAW – Ośrodek Szkolenia Personelu Służb Ruchu Lotniczego Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie;
 - 38) oznaczenie lokalizacji ICAO – czteroliterowy kod utworzony zgodnie z zasadami określonymi przez ICAO w najnowszej zaktualizowanej wersji podręcznika Doc 7910 i przypisany do miejsca usytuowania stałej stacji lotniczej;
 - 39) PAR – (Precision Approach Radar Endorsement) uprawnienie uzupełniające kontroli podejścia za pomocą radaru podejścia precyzyjnego;
 - 40) personel ATC – członkowie personelu lotniczego posiadający licencje wpisani do rejestru personelu ATC prowadzonego przez SSRL SZ RP;
 - 41) pion SRL – komórka wewnętrzna jednostki wojskowej realizująca zadania wojskowego lotniskowego organu służb ruchu lotniczego;
 - 42) pogorszenie kondycji psychofizycznej – subiektywne, indywidualne odczucie członka personelu ATC dotyczące utraty wymaganej sprawności fizycznej lub psychicznej w stopniu uniemożliwiającym bezpieczne i odpowiedzialne wykonywanie pracy na stanowisku. Występuje wówczas, gdy personel ATC nie zapewnia bezpiecznego wykonywania pracy i jednocześnie stanowi zagrożenie dla innych osób;
 - 43) przedłużenie ważności uprawnień – czynność podejmowana w okresie ważności uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego, która umożliwia posiadaczowi dalsze korzystanie z praw wynikających z uprawnień lub uprawnień uzupełniających zgodnie z wymogami określonymi podrozdziale 7.7;
 - 44) RAD – (Radar endorsement) uprawnienie uzupełniające kontroli za pomocą radaru;
 - 45) rozporządzenie 2015/340 - rozporządzenie Komisji (UE) 2015/340 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne dotyczące licencji i certyfikatów kontrolerów ruchu lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 216/2008, zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) Nr 923/2012 i uchylające rozporządzenie Komisji (UE) Nr 805/2011 – (Dz. Urz. UE L 63 z 06.03.2015, str. 1);
-

- 46) S-MATCL – (Student Military Air Traffic Controller Licence) licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego;
 - 47) SPSP – Szkoła Podoficerska Sił Powietrznych;
 - 48) SRA – (Surveillance Radar Approach Endorsement) uprawnienie uzupełniające kontroli zbliżania za pomocą radaru dozoru;
 - 49) SSRL SZ RP – Szefostwo Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – wojskowy organ zarządzania ruchem lotniczym;
 - 50) STDI – (Synthetic Training Device Instructor) uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego;
 - 51) szef zespołu – nieetatowy szef zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL;
 - 52) substancja psychoaktywna – alkohol, opioidy, pochodne konopi indyjskich, środki uspokajające i nasenne, kokaina, inne stymulatory psychiczne, halucynogenne i lotne rozpuszczalniki, z wyłączeniem kofeiny i tytoniu;
 - 53) sytuacja anormalna – okoliczności, w tym pogorszone warunki, które nie występują zwykle, ani powszechnie, i na wypadek których kontroler ruchu lotniczego nie uzyskał umiejętności automatycznego reagowania;
 - 54) sytuacja awaryjna – poważna i niebezpieczna sytuacja wymagająca natychmiastowych działań;
 - 55) szkoleniowe urządzenie symulacji ruchu lotniczego – urządzenie dowolnego rodzaju, w tym symulatory i trenażery specjalizowane, służące do symulacji warunków operacyjnych;
 - 56) TRM – (Team Resource Management) zarządzanie zasobami zespołu lub współpraca w zespole;
 - 57) TWR – (Aerodrome Control Tower) organ kontroli lotniska lub (Tower Control Endorsement) uprawnienie uzupełniające kontroli lotniska;
 - 58) UE – Unia Europejska;
 - 59) ULC – Urząd Lotnictwa Cywilnego;
 - 60) uprawnienie (rating) – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, określające szczególne warunki, możliwości lub ograniczenia odnoszące się do takiej licencji;
 - 61) uprawnienie uzupełniające (rating endorsement) – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, w którym określa się szczególne warunki, przywileje lub ograniczenia odnoszące się do stosownego uprawnienia;
 - 62) uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI) – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, w którym określa się uprawnienie do prowadzenia szkolenia operacyjnego i szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego;
 - 63) uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (STDI) – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, w którym określa się uprawnienia do prowadzenia szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego;
-

- 64) uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej (CCA) – upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, które określa uprawnienia posiadacza licencji do egzaminu i oceny praktycznych umiejętności praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego i wojskowego kontrolera ruchu lotniczego;
 - 65) uprawnienie uzupełniające w jednostce (unit endorsement) – oznacza upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, w którym określa się oznaczenie lokalizacji ICAO oraz sektor, grupę sektorów lub stanowiska pracy, których dotyczą uprawnienia posiadacza licencji;
 - 66) uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej (language proficiency endorsement) – oznacza wpis w licencji stanowiący jej część i określający biegłość językową posiadacza;
 - 67) UTP – (Unit Training Plan) plan szkolenia w jednostce;
 - 68) wznowienie ważności uprawnień – czynność podejmowana po wygaśnięciu uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego, która polega na wznowieniu praw wynikających z uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego na kolejny, określony okres, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań;
-

Rozdział 1

ORGANIZACJA SYSTEMU SZKOLENIA

1.1 Zasady ogólne

1. Nadrzędnym celem procesu szkolenia jest nabycie i utrzymanie zdolności personelu do stosowania wiedzy, umiejętności oraz doświadczenia niezbędnych do efektywnego zapewniania służb żeglugi powietrznej.
2. Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem systemu szkolenia personelu ATC i BOZ pełni Szef SSRL SZ RP.
3. Za wyszkolenie i poziom merytorycznego przygotowania personelu ATC i BOZ do wykonywania czynności lotniczych odpowiada dowódca jednostki wojskowej, w którego kompetencji leży Pion SRL.
4. Szkolenie personelu ATC i BOZ przebiega zgodnie z zasadami określonymi w Załączniku Nr 1 do Konwencji²⁾ oraz regulacjami Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) i przepisami UE. Obejmuje:
 - 1) w przypadku personelu ATC:
 - a) szkolenie wstępne oraz uzupełniające realizowane w certyfikowanych wojskowych i cywilnych organizacjach szkoleniowych w kraju lub za granicą,
 - b) szkolenie w jednostce (szkolenie praktyczne) realizowane w wojskowych, cywilnych i wojskowo-cywilnych organach kontroli ruchu lotniczego;
 - 2) w przypadku personelu BOZ:
 - a) szkolenie teoretyczne oraz odświeżające realizowane w wojskowych i cywilnych ośrodkach szkolenia,
 - b) szkolenie praktyczne na stanowisku operacyjnym w BOZ.
5. Dodatkowo, personel ATC i BOZ uczestniczy w szkoleniach językowych, specjalistycznych oraz uzupełniających.

1.2 Wymagania dla kandydatów do pracy w Pionie SRL

1. Kandydatem do pracy w Pionie SRL jest osoba ubiegająca się o pracę na stanowiskach w:
 - 1) organach ATC;
 - 2) BOZ.
2. Kandydat do pracy w organach ATC powinien spełniać następujące wymagania:
 - 1) wiek minimum 18 lat;
 - 2) wykształcenie co najmniej średnie oraz świadectwo dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
 - 3) znajomość języka angielskiego na poziomie 2222 według STANAG 6001 lub posiadanie certyfikatu w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka angielskiego na poziomie co najmniej operacyjnym (poziom 4 wg skali ICAO);

²⁾ Obwieszczenie Nr 10 Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego z dnia 30 kwietnia 2018 r. w sprawie ogłoszenia tekstu Załącznika 1 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym, sporządzonej w Chicago dnia 7 grudnia 1944 r. (Dz. Urz. ULC poz. 23)

- 4) orzeczenie lotniczo-lekarskie.
3. Kandydat do pracy w BOZ powinien spełniać następujące wymagania:
- 1) wiek minimum 18 lat;
 - 2) wykształcenie średnie;
 - 3) znajomość języka angielskiego na poziomie 1111 według STANAG 6001.
-

Rozdział 2

UPRAWNIENIA I OBOWIĄZKI

2.1 Szef SSRL SZ RP

1. Szef SSRL SZ RP odpowiada za:
 - 1) organizację systemu szkolenia personelu ATC i BOZ w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) nadzór nad procesem szkolenia personelu ATC i BOZ;
 - 3) prowadzenie rejestru personelu ATC;
 - 4) wydawanie licencji i uprawnień personelowi ATC;
 - 5) opracowanie UTP TWR, UTP APP oraz Planu szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ;
 - 6) opracowywanie indywidualnych planów szkolenia (ITP) oraz indywidualnych zasad wznowienia ważności uprawnień dla kontrolerów ruchu lotniczego;
 - 7) akceptowanie kandydatur na nieetatowego szefa zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL;
 - 8) określenie w drodze wytycznych szczegółowych zasad dotyczących procedury precyzującej proces wydawania i wymiany licencji oraz wydawania, przedłużania i wznawiania uprawnień do niej wpisanych.

2.2 Nieetatowy pełnomocnik Szefa SSRL SZ RP do spraw egzaminowania i oceny personelu ATC (Pełnomocnik)

1. Nieetatowy pełnomocnik Szefa SSRL do spraw egzaminowania i oceny personelu ATC zwany dalej „Pełnomocnikiem”, wyznaczany jest przez Szefa SSRL SZ RP spośród personelu oddziału SRL SSRL SZ RP.
 2. Pełnomocnik odpowiada za nadzór i organizację procesu monitorowania kompetencji, egzaminowania i oceny personelu ATC.
 3. Do obowiązków Pełnomocnika należy:
 - 1) nadzór nad funkcjonowaniem systemu monitorowania kompetencji, egzaminowania oraz oceny personelu ATC w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) gromadzenie oraz analiza dokumentacji związanej z procesem monitorowania kompetencji, egzaminowania oraz oceny personelu ATC;
 - 3) wskazywanie osób oceniających do realizacji dedykowanego sprawdzenia kompetencji oraz egzaminów i ocen;
 - 4) współpraca w zakresie bezpieczeństwa i standaryzacji pracy kontrolerów ruchu lotniczego z innymi komórkami organizacyjnymi systemu zarządzania ruchem lotniczym;
 - 5) opracowywanie propozycji pytań, zadań i scenariuszy na potrzeby realizacji egzaminów i ocen;
 - 6) udział w szkoleniu osób oceniających w zakresie związanym z monitoringiem kompetencji oraz systemem egzaminowania i oceny personelu ATC;
-

- 7) współpraca z OSPSRL LAW w zakresie związanym z prowadzeniem egzaminów i ocen z wykorzystaniem szkoleniowych urządzeń symulacji ruchu lotniczego;
 - 8) przedstawianie Szefowi SSRL SZ RP wniosków oraz zaleceń związanych z funkcjonowaniem systemu monitorowania kompetencji oraz egzaminowania i oceny personelu ATC;
 - 9) uczestnictwo w postępowaniach odwoławczych od wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji, egzaminu i oceny.
4. Pełnomocnik jest uprawniony do:
- 1) uczestnictwa w procesie monitorowania kompetencji oraz egzaminach i ocenach personelu ATC w ramach posiadanych uprawnień;
 - 2) wyznaczania osób oceniających na potrzeby dedykowanego sprawdzenia kompetencji oraz egzaminów i ocen;
 - 3) rozpatrywania skarg oraz odwołań od wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji, egzaminu i oceny;
 - 4) inicjowania zmian oraz konsultowania programów szkolenia, INOP organów ATC oraz dokumentacji związanej z pracą operacyjną w organach ATC i szkoleniem personelu ATC;
 - 5) przetwarzania informacji zawartych w zaleceniach osób oceniających.

2.3 Kierownik OSPSRL LAW

1. Kierownik OSPSRL LAW odpowiada za realizację zadań związanych z procesem szkolenia, egzaminowania oraz oceny kandydatów oraz personelu ATC w OSPSRL LAW.
2. Szczegółowe wymagania, obowiązki i uprawnienia kierownika OSPSRL LAW Dęblin określają przepisy wewnętrzne ośrodka.

2.4 Szef Pionu SRL

1. Szef Pionu SRL odpowiada za:
 - 1) realizację zadań leżących w jego kompetencji wynikających z przepisów (procedur) niniejszego dokumentu;
 - 2) określanie systemu czasu pracy podległego personelu ATC w organach ATC, zgodnie z przepisami dotyczącymi organizacji i szczegółowych zasad funkcjonowania wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego;
 - 3) opracowywanie kwartalnego harmonogramu pracy dla podległego personelu ATC i BOZ, zgodnie z przepisami dotyczącymi organizacji i szczegółowych zasad funkcjonowania wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego;
 - 4) właściwe, terminowe planowanie i kierowanie podległego personelu ATC i BOZ na szkolenia odświeżające w sposób gwarantujący zachowanie ciągłości ważności posiadanych przez personel ATC i BOZ uprawnień;
 - 5) prowadzenie wymaganej dokumentacji szkoleniowej;
 - 6) przesyłanie do Szefa SSRL SZ RP do dnia 31 października każdego roku wykazu kandydatów na szkolenia uzupełniające dla personelu ATC i BOZ na kolejny rok kalendarzowy.
-

- 7) prowadzenie rejestru personelu Pionu SRL oraz teczek personalnych dla podległego personelu ATC,
- 8) uczestnictwo w pracach komisji egzaminacyjnej na potrzeby prowadzenia egzaminów końcowych dla personelu BOZ,
- 9) nie wyznaczanie do wykonywania czynności lotniczych personelu ATC uznanego za czasowo niezdolnego po zaistnieniu okoliczności, o których mowa w podrozdziale 7.3,
- 10) odsunięcie personelu ATC od wykonywania czynności lotniczych wskutek cofnięcia lub zawieszenia uprawnień po zaistnieniu okoliczności, o których mowa w podrozdziale 7.4.

2.5 Nietatowy szef zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL (szef zespołu)

1. Nietatowy szef zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL, zwany dalej „szefem zespołu”, odpowiada za właściwą organizację procesu szkolenia, monitorowania kompetencji, egzaminowania oraz oceniania w Pionie SRL.
2. Szefa zespołu powołuje Szef Pionu SRL po uprzedniej akceptacji Szefa SSRL SZ RP.
3. Do obowiązków szefa zespołu należy:
 - 1) realizacja zadań leżących w jego kompetencji wynikających z przepisów (procedur) niniejszego dokumentu;
 - 2) organizacja i nadzór nad procesem monitorowania kompetencji, egzaminowania i oceniania personelu ATC w Pionie SRL;
 - 3) prowadzenie zestawienia czasu korzystania z praw wynikających z uprawnień uzupełniających w jednostce oraz liczby zrealizowanych podejść PAR przez personel ATC na potrzeby spełnienia wymogu kompetencji, o którym mowa w podrozdziale 7.1;
 - 4) monitorowanie spełnienia przez personel ATC wymogu kompetencji w zakresie:
 - a) czasu korzystania z praw wynikających z uprawnień uzupełniających w jednostce oraz liczby zrealizowanych podejść PAR przez personel ATC na potrzeby spełnienia wymogu kompetencji,
 - b) ważności:
 - uprawnień uzupełniających w jednostce i PAR oraz dedykowanych sprawdzeń kompetencji dotyczących tych uprawnień,
 - uprawnień OJTI/STDI i CCA oraz dedykowanych sprawdzeń kompetencji dotyczących tych uprawnień,
 - uprawnień w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka angielskiego,
 - szkoleń odświeżających (TWR/APP, OJTI-STDI/CCA),
 - szkoleń w zakresie TRM,
 - orzeczeń lotniczo-lekarskich oraz medycyny pracy;
 - 5) właściwe reagowanie na zbliżające się terminy utraty wymaganego poziomu kompetencji przez kontrolerów ruchu lotniczego;

- 6) nadzór nad pracą podległych osób oceniających w jednostce;
- 7) przydzielanie osób oceniających na potrzeby dedykowanego sprawdzenia kompetencji z uwzględnieniem równomiernego obciążenia ich pracą;
- 8) formułowanie wskazówek oraz zaleceń dla podległych osób oceniających na potrzeby realizowanych dedykowanych sprawdzeń kompetencji;
- 9) planowanie w harmonogramie pracy terminów dedykowanych sprawdzeń kompetencji dla kontrolerów ruchu lotniczego;
- 10) dobór zagadnień szkoleniowych na potrzeby szkolenia specjalistycznego realizowanego w Pionie SRL;
- 11) współpraca z Pełnomocnikiem w zakresie dotyczącym szkolenia, monitorowania kompetencji, egzaminowania i oceny oraz standardów pracy w Pionie SRL.

2.6 Osoba oceniająca w jednostce

1. Liczba osób oceniających w jednostce powinna uwzględniać liczbę personelu ATC w danym organie ATC.
 2. Osoba oceniająca w jednostce odpowiada za:
 - 1) właściwe przygotowanie się do realizacji dedykowanych sprawdzeń kompetencji oraz egzaminów i ocen w jednostce;
 - 2) terminowość, poprawność, rzetelność i obiektywizm w trakcie prowadzenia monitoringu ciągłego, dedykowanych sprawdzeń kompetencji oraz egzaminów i ocen;
 - 3) zachowanie w tajemnicy treści egzaminacyjnych;
 - 4) prowadzenie dokumentacji zgodnie z obowiązującą procedurą.
 3. Osoba oceniająca w jednostce uprawniona jest do:
 - 1) legitymowania personelu ATC przystępującego do dedykowanego sprawdzenia kompetencji lub egzaminu i oceny;
 - 2) prowadzenia monitoringu ciągłego w ramach monitorowania poziomu kompetencji kontrolerów ruchu lotniczego;
 - 3) odmowy przeprowadzenia dedykowanego sprawdzenia kompetencji lub egzaminu i oceny w przypadku, gdy:
 - a) niemożliwe jest ustalenie tożsamości kandydata,
 - b) istnieją przesłanki mogące negatywnie wpłynąć na ich obiektywność,
 - c) kandydat, przystępujący do dedykowanego sprawdzenia kompetencji lub egzaminu i oceny znajduje się w stanie po użyciu substancji psychoaktywnych,
 - d) kandydat przystępujący do dedykowanego sprawdzenia kompetencji lub egzaminu i oceny zaproponował osobie oceniającej przyjęcie korzyści materialnej w zamian za uzyskanie pozytywnego wyniku z dedykowanego sprawdzenia kompetencji lub egzaminu i oceny;
 - 4) formułowania wniosków i stosownych zaleceń po przeprowadzonym dedykowanym sprawdzeniu kompetencji lub egzaminie i ocenie;
 - 5) dokonywania stosownych wpisów w dokumentacji personalnej personelu ATC.
-

2.7 Instruktor OJT

1. Instruktor OJT odpowiada za kształcenie umiejętności z zakresu pracy:
 - 1) na stanowisku operacyjnym zgodnie z posiadanymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi w jednostce;
 - 2) na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego określonych w posiadanych przez niego uprawnieniach.
2. Instruktor OJT sprawuje nadzór nad stanowiskami i urządzeniami wymienionymi w ust. 1.
3. Instruktor OJT, nadzorujący praktykę na stanowisku operacyjnym odpowiada za wszystkie działania praktykanta podczas sesji szkoleniowej i tym samym odpowiada za zapewnienie służby kontroli ruchu lotniczego w określonej przestrzeni powietrznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. Szczegółowe obowiązki instruktora OJT określa UTP TWR oraz UTP APP.

2.8 Instruktor STD

1. Instruktor STD odpowiada za nadzór nad szkoleniem kandydata oraz kształcenie umiejętności w zakresie właściwego uprawnienia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego zgodnie z posiadanymi uprawnieniami wpisanymi do licencji.
2. Szczegółowe wymagania, obowiązki i uprawnienia instruktora STD określają przepisy wewnętrzne organizacji szkoleniowej.

2.9 Instruktor szkolenia teoretycznego

1. Rolą instruktora szkolenia teoretycznego jest przekazanie wiedzy z zakresu przedmiotu nauczania.
2. Szczegółowe wymagania, obowiązki i uprawnienia Instruktora szkolenia teoretycznego określają przepisy wewnętrzne organizacji szkoleniowej.

2.10 Kontroler ruchu lotniczego

1. Kontroler ruchu lotniczego odpowiada za:
 - 1) posiadanie w miejscu pracy oryginału ważnej licencji podczas wykonywania czynności wynikających z uprawnień oraz uprawnień uzupełniających wpisanych do licencji wraz z ważnym orzeczeniem lotniczo-lekarskim oraz dokumentem potwierdzającym tożsamość;
 - 2) utrzymywanie wymaganego poziomu kompetencji stosownie do posiadanych uprawnień;
 - 3) terminowe poddawanie się procesowi monitorowania kompetencji;
 - 4) posiadanie ważnego orzeczenia medycyny pracy;
 - 5) stosowanie się do ograniczeń medycznych ujętych w orzeczeniu lotniczo-lekarskim oraz medycyny pracy;
 - 6) powiadomienie Szefa Pionu SRL o utracie ważności orzeczenia lotniczo-lekarskiego w zakresie zdolności do wykonywania czynności lotniczych kontrolera ruchu lotniczego lub orzeczenia lekarskiego medycyny pracy;
-

- 7) powiadomienie Szefa Pionu SRL o niespełnieniu wymagań dotyczących wymaganego poziomu kompetencji;
 - 8) kategoryczne powstrzymanie się od sprawowania służb ruchu lotniczego, będąc pod wpływem działania substancji psychoaktywnych lub w przypadku stwierdzenia spadku sprawności psychofizycznej, mogącej doprowadzić do uniemożliwienia sprawnego i bezpiecznego wykonywania tych czynności;
 - 9) niezwłoczne informowanie Szefa Pionu SRL o pogorszeniu kondycji psychofizycznej.
2. Szczegółowy zakres obowiązków kontrolerów ruchu lotniczego w trakcie wykonywania czynności lotniczych określa się w INOP TWR oraz INOP APP.

2.11 Instruktor-facylitator TRM

1. Instruktor-facylitator TRM odpowiada za właściwe przygotowanie i przeprowadzenie szkolenia z zakresu TRM dla personelu ATS.
 2. Instruktorem-facylitatorem TRM może zostać osoba, która spełnia następujące warunki:
 - 1) jest lub była czynnym kontrolerem ruchu lotniczego;
 - 2) posiada minimum 3 letnie doświadczenie w pracy kontrolera ruchu lotniczego;
 - 3) odbyła szkolenie przygotowujące do prowadzenia szkoleń sposobem facylitacji dedykowane pracownikom służb ruchu lotniczego oraz posiada certyfikat ukończenia tego szkolenia;
 - 4) przeprowadziła pod nadzorem facylitatorów współprowadzących co najmniej jedną sesję TRM;
 - 5) uzyskała pozytywną opinię dwóch facylitatorów nadzorujących daną sesję;
 - 6) posiada umiejętność kierowania procesem zgodnie z wyznaczonymi celami i podążania za nim;
 - 7) posiada umiejętności kształtowania prawidłowych relacji w celu współpracy w zespole i grupie (zalecane wykształcenie coachingowe);
 - 8) posługuje się biegle językiem angielskim;
 - 9) została zarekomendowana przez Szefa SSRL SZ RP.
 3. Szczegółowe obowiązki instruktora-facylitatora TRM określa Plan szkolenia personelu ATS w zakresie współpracy w zespole (TRM).
-

Rozdział 3

SZKOLENIE PERSONELU ATC

3.1. Zasady ogólne

1. Szkolenie kontrolerów ruchu lotniczego obejmuje szkolenie teoretyczne, praktyczne obejmujące symulację i szkolenie operacyjne wymagane w celu zdobycia i zachowania umiejętności niezbędnych do bezpiecznego i efektywnego zapewniania służb ruchu lotniczego w określonym organie ATC.
2. Szkolenie kontrolerów ruchu lotniczego składa się z :
 - 1) szkolenia wstępnego;
 - 2) szkolenia w jednostce;
 - 3) szkoleń uzupełniających.
3. Oprócz szkolenia, o którym mowa w ust. 2, kontrolerzy ruchu lotniczego mogą wziąć udział w:
 - 1) szkoleniu instruktorów szkolenia praktycznego, prowadzącym do wydania uprawnienia uzupełniającego OJTI lub STDI;
 - 2) szkoleniu osób oceniających, prowadzącym do wydania uprawnienia uzupełniającego CCA;
 - 3) szkoleniu językowym, mającym na celu utrzymanie niezbędnego poziomu biegłości językowej w zakresie języka angielskiego.

3.2. Szkolenie wstępne

1. Szkolenie wstępne prowadzi do wydania licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) lub wydania dodatkowego uprawnienia i, w stosownych przypadkach, uprawnienia uzupełniającego. Obejmuje:
 - 1) szkolenie podstawowe: szkolenie teoretyczne i praktyczne mające na celu przekazanie podstawowej wiedzy i praktycznych umiejętności związanych z podstawowymi procedurami operacyjnymi;
 - 2) szkolenie w zakresie uprawnienia: szkolenie teoretyczne i praktyczne mające na celu przekazanie wiedzy i praktycznych umiejętności związanych z konkretnym uprawnieniem i, w stosownych przypadkach, uprawnieniem uzupełniającym.
 2. Szkolenie wstępne realizowane jest w krajowych i zagranicznych organizacjach szkoleniowych na podstawie programów kursów szkoleniowych zgodnie z Załącznikiem I do rozporządzenia 2015/340.
 3. W ramach szkolenia wstępnego, o którym mowa w ust. 1, dopuszcza się szkolenie według indywidualnego toku szkolenia kandydata, który wykazał przed prowadzącym szkolenie, że posiada niektóre z wymaganych wiadomości lub umiejętności pozwalające zastosować indywidualny tok szkolenia. Indywidualny tok szkolenia opracowuje – na podstawie zatwierdzonego programu szkolenia – prowadzący szkolenie i przedstawia Szefowi SSRL SZ RP do zatwierdzenia.
 4. W szkoleniu podstawowym mogą uczestniczyć wyłącznie osoby, które:
 - 1) posiadają wykształcenie co najmniej średnie oraz świadectwo dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
 - 2) legitymują się znajomością języka angielskiego na poziomie 2222 według
-

STANAG 6001 lub posiadają certyfikat w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka angielskiego na poziomie co najmniej operacyjnym (poziom 4 wg skali ICAO);

- 3) posiadają ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie.
5. W szkoleniu w zakresie uprawnienia mogą uczestniczyć wyłącznie:
 - 1) osoby, które z wynikiem pozytywnym zaliczyły szkolenie podstawowe;
 - 2) kontrolerzy ruchu lotniczego posiadający MATCL zgłoszeni do odbycia szkolenia w zakresie nowego uprawnienia.
6. W szkoleniu w zakresie uprawnienia uzupełniającego PAR mogą uczestniczyć wyłącznie kontrolerzy ruchu lotniczego posiadający MATCL z ważnym uprawnieniem uzupełniającym w jednostce w zakresie kontroli zbliżania dozorowanej (APS).
7. Wstępnej kwalifikacji na szkolenie podstawowe i w zakresie uprawnienia dokonuje Szef SSRL SZ RP na podstawie zgłoszeń uzyskanych z jednostek wojskowych. Kwalifikacja na szkolenia realizowane w ramach systemu doskonalenia zawodowego żołnierzy zawodowych przebiega na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

3.3. Szkolenie w jednostce

1. Szkolenie w jednostce prowadzi do wydania licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL), uprawnienia uzupełniającego PAR lub wydania/wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce. Obejmuje:
 - 1) etap szkolenia przygotowawczego, mającego na celu przede wszystkim przekazanie wiedzy dotyczącej specyficznych aspektów zadań, lokalnych procedur operacyjnych specyficznych dla miejsca oraz umożliwienie ich zrozumienia;
 - 2) etap szkolenia operacyjnego, będący ostatnim etapem szkolenia w jednostce, na którym wcześniej uzyskana wiedza na temat czynności rutynowych i umiejętności związanych z pracą jest stosowana w praktyce pod nadzorem wykwalifikowanego instruktora szkolenia operacyjnego w rzeczywistych sytuacjach w ruchu;
 - 3) w uzasadnionych przypadkach – szkolenie zapoznawcze w cywilnych ośrodkach kontroli ruchu lotniczego.
 2. Szkolenie w jednostce prowadzone jest zgodnie z opracowanym przez Szefa SSRL SZ RP planem szkolenia w jednostce (UTP) i obejmuje szkolenie w zakresie:
 - 1) procedur operacyjnych;
 - 2) specyficznych aspektów zadań;
 - 3) sytuacji anormalnych lub awaryjnych;
 - 4) czynników ludzkich.
 3. UTP to program kursu w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce właściwy dla uprawnień, normujący i precyzujący przebieg szkolenia praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego na stanowiskach operacyjnych w organach ATC.
 4. UTP określa:
 - 1) uprawnienia i uprawnienia uzupełniające, których dotyczą prowadzone szkolenia;
 - 2) strukturę i proces prowadzenia szkolenia w jednostce;
 - 3) czas trwania, w tym długość każdego z etapów i faz szkolenia w jednostce;
-

- 4) docelowe wyniki szkolenia w jednostce;
 - 5) metody szkoleniowe;
 - 6) kwalifikacje, role i obowiązki personelu szkolącego;
 - 7) proces dostosowania szkolenia w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce uwzględniając posiadane przez kandydatów uprawnienia i uprawnienia uzupełniające oraz ich doświadczenie;
 - 8) elementy systemu oceny wiedzy i umiejętności, w tym:
 - a) organizację pracy,
 - b) ocenę postępów szkolenia oraz egzaminy,
 - c) procesy oceny, w tym liczbę i częstotliwość ocen,
 - d) proces przedterminowego zakończenia szkolenia oraz procedury odwoławcze;
 - 9) wykaz określonych sytuacji anormalnych i awaryjnych specyficznych dla poszczególnych uprawnień uzupełniających w jednostce;
 - 10) wymaganą dokumentację szkolenia w jednostce;
 - 11) proces wprowadzania zmian w planie szkoleń w jednostce.
5. Szef SSRL SZ RP opracowuje UTP odpowiednio dla szkoleń realizowanych w:
- 1) organach kontroli lotniska – UTP TWR;
 - 2) organach kontroli zbliżania – UTP APP.
6. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w celu zabezpieczenia ćwiczeń, pokazów lotniczych, innych wydarzeń lotniczych lub w przypadku konieczności utrzymania ciągłości służb ruchu lotniczego zapewnianych przez organ ATC, utworzenia nowego lotniska, organu ATC, wprowadzenia istotnych zmian w przestrzeni odpowiedzialności organu ATC lub wprowadzenia do pracy operacyjnej w organie ATC nowego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego, Szef SSRL może określić indywidualne, inne od przedstawionych w niniejszym dokumencie zasady szkolenia w jednostce. Szczegółowe zasady szkolenia indywidualnego oraz warunki uzyskiwania uprawnień w takich przypadkach Szef SSRL SZ RP określa w indywidualnym planie szkolenia w jednostce (ITP).
7. Z wyjątkiem szkolenia przejściowego, etap szkolenia operacyjnego w jednostce nie może być krótszy niż:
- 1) 45 godzin – w przypadku posiadaczy uprawnienia ADI z uprawnieniem uzupełniającym AIR lub GMC;
 - 2) 90 godzin – w przypadku posiadaczy uprawnienia ADV lub ADI z uprawnieniem uzupełniającym TWR;
 - 3) 180 godzin – w przypadku posiadaczy uprawnienia APP lub APS;
 - 4) 200 kontroli precyzyjnego podejścia do lądowania statku powietrznego za pomocą radaru podejścia precyzyjnego, z których nie więcej niż 100 może być wykonanych na symulatorze ATC – na uprawnienie uzupełniające PAR.
8. Do szkolenia w jednostce uprawniona jest osoba spełniająca wymagania określone w UTP TWR lub UTP APP.
9. W uzasadnionych przypadkach, szkolenie w jednostce może zostać uzupełnione
-

o szkolenie zapoznawcze w cywilnych organach ATC, którym Prezes ULC lub inna władza lotnicza przyznała certyfikat lub zezwolenie na zapewnianie służb żeglugi powietrznej. Do takiego szkolenia uprawniona jest wyłącznie osoba posiadająca:

- 1) licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego (S-ATCL) wydaną przez Prezesa ULC wraz z odpowiednim uprawnieniem oraz w stosownych przypadkach uprawnieniem uzupełniającym;
- 2) ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie;
- 3) świadectwo operatora radiotelefonisty stacji lotniskowej – wydane przez Urząd Komunikacji Elektronicznej.

10. W przypadku szkolenia przejściowego w jednostce:

- 1) kandydat spełnia wymagania określone w UTP TWR lub UTP APP;
- 2) czas trwania etapu szkolenia operacyjnego nie może być krótszy niż 50% czasu, o którym mowa w ust. 7.

3.4. Szkolenia uzupełniające

1. Szkolenia uzupełniające stanowią element procesu utrzymania wymaganego poziomu wiedzy i umiejętności oraz mają na celu utrzymanie ważności uprawnień uzupełniających. Na szkolenia uzupełniające składają się:

- 1) szkolenie odświeżające, mające na celu przegląd, utrwalenie lub podwyższenie aktualnego poziomu wiedzy i umiejętności kontrolerów ruchu lotniczego z myślą o zapewnieniu bezpiecznego, prawidłowego i sprawnego przepływu ruchu lotniczego obejmujące:
 - a) szkolenie w zakresie standardowych praktyk i procedur z zastosowaniem zatwierdzonej frazeologii i skutecznej komunikacji,
 - b) szkolenie w zakresie sytuacji anormalnych i awaryjnych z zastosowaniem zatwierdzonej frazeologii i skutecznej komunikacji,
 - c) szkolenie w zakresie czynników ludzkich;
- 2) szkolenie odświeżające dla instruktorów szkolenia praktycznego, mające na celu odświeżenie wiedzy i umiejętności z zakresu praktycznych umiejętności nauczania;
- 3) szkolenie odświeżające dla osób oceniających, mające na celu odświeżenie wiedzy w zakresie umiejętności niezbędnych do dokonywania egzaminów i ocen;
- 4) szkolenie w zakresie TRM mające na celu zdobycie umiejętności rozpoznawania zachowań w pracy zespołowej mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu lotniczego, zwiększenie wydajności pracy oraz kształtowanie właściwych postaw w zmieniających się warunkach przez synergę pracy zespołowej;
- 5) szkolenia specjalistyczne w Pionie SRL.

2. W odpowiednich przypadkach, szczególną formą szkolenia uzupełniającego jest szkolenie przejściowe – mające na celu zapewnienie wiedzy i umiejętności odpowiednich z uwagi na zmianę środowiska operacyjnego i przeprowadzane przed skorzystaniem przez kontrolerów ruchu lotniczego z praw wynikających z licencji w zmienionym środowisku operacyjnym.

3. Szkolenia odświeżające realizowane są w OSPSRL LAW lub innych krajowych i zagranicznych organizacjach szkoleniowych.

4. Opracowaniem i aktualizacją kursu szkoleniowego dla szkolenia odświeżającego zajmuje się OSPSRL LAW lub organizacja szkoleniowa uprawniona do prowadzenia szkoleń w tym zakresie we współpracy z SSRL SZ RP.
 5. Za organizację szkoleń w zakresie TRM odpowiada Szef SSRL SZ RP.
 6. Szkolenie w zakresie TRM przebiega zgodnie z opracowanym przez Szefa SSRL SZ RP planem szkolenia i prowadzone jest:
 - 1) w grupach maksymalnie 10 osobowych;
 - 2) w ramach sesji szkoleniowych realizowanych w formie ćwiczeń, warsztatów oraz prezentacji multimedialnych trwających co najmniej 24 godziny dydaktyczne;
 - 3) pod nadzorem minimum 2 instruktorów-facylitatorów TRM.
 7. Każde szkolenie w zakresie TRM poprzedzone jest co najmniej 1-dniowym przygotowaniem instruktorów-facylitatorów TRM. Przygotowanie to ma na celu opracowanie scenariusza zajęć oraz niezbędnych do realizacji szkolenia materiałów i dokumentów.
 8. Szkolenie w zakresie TRM składa się z następujących modułów:
 - 1) wprowadzenie do TRM;
 - 2) komunikacja interpersonalna;
 - 3) praca zespołowa;
 - 4) świadomość sytuacyjna;
 - 5) stres;
 - 6) studium przypadku;
 - 7) zakończenie – podsumowanie.
 9. Na potrzeby związane z utrzymaniem wymaganego poziomu kompetencji przez kontrolerów ruchu lotniczego ustala się następujące okresy ważności dla szkoleń:
 - 1) 36 miesięcy – od daty ukończenia szkolenia odświeżającego:
 - a) właściwego dla danego uprawnienia (ADI lub APS),
 - b) dla instruktorów szkolenia praktycznego (OJT/STD),
 - c) dla osób oceniających (CCA);
 - 2) 60 miesięcy – od daty ukończenia szkolenia w zakresie TRM.
 10. Za właściwe, terminowe planowanie i kierowanie podległego personelu ATC na szkolenia odświeżające w sposób gwarantujący zachowanie ciągłości ważności posiadanych przez personel ATC uprawnień odpowiada Szef Pionu SRL.
 11. Szefowie Pionów SRL przesyłają do Szefa SSRL SZ RP do dnia 31 października każdego roku wykaz kandydatów na szkolenia uzupełniające dla personelu ATC na kolejny rok kalendarzowy.
 12. Szkolenie specjalistyczne w Pionie SRL prowadzone jest cyklicznie, przynajmniej 10 razy w roku dla personelu ATC oraz BOZ i ma na celu podtrzymanie, aktualizację, pogłębienie oraz rozszerzenie wiedzy. Za dobór zagadnień szkoleniowych odpowiadają:
 - 1) szef zespołu wobec personelu ATC;
-

- 2) Szef BOZ w stosunku do podoficerów informacji lotniczej.
13. Zakres wiedzy, tematyka zajęć prowadzonych w ramach szkolenia specjalistycznego w Pionie SRL powinna obejmować niżej wymienione przedmioty:
- 1) prawo lotnicze;
 - 2) zarządzanie ruchem lotniczym;
 - 3) meteorologia;
 - 4) nawigacja;
 - 5) statek powietrzny;
 - 6) czynnik ludzki;
 - 7) sprzęt i systemy;
 - 8) środowisko zawodowe;
 - 9) sytuacje anormalne i awaryjne;
 - 10) lotniska;
 - 11) inne – wynikające z lokalnych uwarunkowań lub zlecone przez przełożonych (np. działania profilaktyczne).
14. Szczegółowe tematy zajęć z wyżej wymienionych przedmiotów powinny być opracowane zgodnie z Załącznikiem I do rozporządzenia 2015/340.
-

Rozdział 4

SZKOLENIE PERSONELU BOZ

1. Szkolenie personelu BOZ obejmuje:
 - 1) szkolenie podstawowe, którego celem jest przekazanie podstawowej wiedzy teoretycznej i praktycznych umiejętności dotyczących służby informacji lotniczej;
 - 2) szkolenie praktyczne, prowadzące do wydania uprawnienia specjalisty AIS;
 - 3) szkolenie odświeżające, mające na celu przegląd, aktualizację, utrwalenie lub podwyższenie aktualnego poziomu wiedzy i umiejętności personelu BOZ – realizowane przez personel BOZ nie rzadziej niż raz na 5 lat;
 - 4) szkolenie specjalistyczne w Pionie SRL realizowane na zasadach opisanych w podrozdziale 3.4 ust. 12-14.
 2. Szkolenie podstawowe i odświeżające realizowane jest w LAW, SPSP lub innych krajowych lub zagranicznych ośrodkach szkolenia.
 3. Za właściwe, terminowe planowanie i kierowanie podległego personelu BOZ na szkolenia podstawowe i odświeżające odpowiada Szef Pionu SRL.
 4. Szkolenie praktyczne odbywa się na stanowiskach operacyjnych BOZ na zasadach określonych w Planie szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ.
 5. Plan szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ opracowuje Szef SSRL SZ RP.
 6. Plan szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ określa:
 - 1) organizację procesu szkolenia praktycznego;
 - 2) obowiązki uczestników szkolenia;
 - 3) przebieg i etapy szkolenia;
 - 4) docelowe wyniki szkolenia;
 - 5) metody szkoleniowe;
 - 6) elementy systemu oceny wiedzy i umiejętności, w tym:
 - a) organizację pracy,
 - b) ocenę postępów szkolenia oraz egzaminy,
 - c) procesy oceny, w tym liczbę i częstotliwość ocen,
 - d) proces przedterminowego zakończenia szkolenia oraz procedury odwoławcze;
 - 7) wymaganą dokumentację szkolenia;
 - 8) proces wprowadzania zmian w planie szkolenia.
 7. Do szkolenia praktycznego na stanowiskach operacyjnych BOZ dopuszcza się wyłącznie osoby, które zaliczyły wymagane szkolenie podstawowe.
 8. Minimalny czas szkolenia praktycznego na stanowisku operacyjnym w BOZ wynosi 3 miesiące i może zostać skrócony wyłącznie po uzyskaniu akceptacji Szefa SSRL SZ RP - nie dotyczy szkolenia zapoznawczego w innym BOZ dla personelu posiadającego uprawnienia specjalisty AIS.
-

Rozdział 5

UPRAWNIENIA PERSONELU ATC ORAZ WARUNKI ICH UZYSKIWANIA

5.1 Zasady ogólne

1. Szef SSRL SZ RP w imieniu Ministra Obrony Narodowej nadaje wojskowym kontrolerom ruchu lotniczego i praktykantom-wojskowym kontrolerom ruchu lotniczego uprawnienia oraz wydaje licencje.
 2. Uzyskanie i ważność uprawnień potwierdzona jest wpisem do:
 - 1) licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) – po spełnieniu wymogów określonych w podrozdziale 5.5. Wzór S-MATCL określa Załącznik Nr 1 do niniejszych Zasad szkolenia oraz licencjonowania personelu służb ruchu lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „zasadami”;
 - 2) licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) – po spełnieniu wymogów określonych w podrozdziale 5.5. Wzór MATCL określa Załącznik Nr 2 do niniejszych zasad;
 - 3) rejestru personelu ATC prowadzonego przez Szefa SSRL SZ RP na zasadach określonych w podrozdziale 9.1.
 3. Wpisów w licencjach, o których mowa w ust. 2, dokonują osoby upoważnione przez Szefa SSRL SZ RP oraz osoby oceniające.
 4. Licencja jest własnością osoby, której została wydana, chyba że zostanie cofnięta przez Szefa SSRL SZ RP. Posiadacz licencji składa na niej swój podpis.
 5. Licencja określa wszelkie istotne informacje dotyczące praw wynikających z licencji. Korzystanie z praw wynikających z licencji uzależnione jest od spełnienia warunków w zakresie wymaganego poziomu kompetencji, o których mowa w podrozdziale 7.1.
 6. Personel ATC posiadający licencję uprawniony jest do wykonywania czynności lotniczych na stanowiskach operacyjnych kontroli ruchu lotniczego w zakresie wynikającym z posiadanych uprawnień z ewentualnymi ograniczeniami.
 7. Licencja podlega wymianie:
 - 1) po uzyskaniu uprawnienia, uprawnienia uzupełniającego, uprawnienia uzupełniającego w jednostce, OJTI, STDI albo CCA;
 - 2) po przedłużeniu, wznowieniu, przywróceniu ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie biegłości językowej;
 - 3) po wznowieniu lub przywróceniu ważności uprawnień, o których mowa w pkt 1, które uprzednio nie były wpisane do licencji;
 - 4) w razie zmiany danych osobowych wpisywanych do licencji;
 - 5) w razie sprostowania błędu;
 - 6) po zapełnieniu miejsc na wpisy;
 - 7) w razie uszkodzenia albo zniszczenia druku licencji;
 - 8) w razie utraty druku licencji.
 8. Wymiany licencji dokonuje się na wniosek skierowany do Szefa SSRL SZ RP.
-

9. W wyniku wymiany licencji Szef SSRL SZ RP wydaje nowy dokument, do którego wpisuje się wyłącznie ważne uprawnienia posiadane przez członka personelu ATC w dniu wydania nowego dokumentu licencji.
10. Po wymianie licencji, z dniem doręczenia nowego, poprzednio wydany dokument traci ważność i podlega zniszczeniu.

5.2 Uprawnienia personelu ATC

1. Uprawnienia personelu ATC obejmują:

- 1) uprawnienia (jedno lub kilka spośród poniższych) wraz z uprawnieniem uzupełniającym (gdy jest wymagane), co umożliwia wskazanie rodzaju służby, do której zapewniania upoważniony jest posiadacz licencji:
 - a) uprawnienie kontroli lotniska wizualnej (ADV), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania służby kontroli ruchu lotniczego dla ruchu lotniskowego na lotnisku, które nie ma opublikowanych żadnych procedur podejścia lub odlotu według wskazań przyrządów,
 - b) uprawnienie kontroli lotniska instrumentalnej (ADI), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania służby kontroli ruchu lotniczego dla ruchu lotniskowego na lotnisku, które opublikowało procedury podejścia lub odlotu według wskazań przyrządów. Uprawnieniu temu towarzyszy co najmniej jedno uprawnienie uzupełniające:
 - uprawnienie uzupełniające kontroli startów i lądowań (AIR), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania kontroli w powietrzu dla ruchu w pobliżu lotniska i na drodze startowej,
 - uprawnienie uzupełniające kontroli ruchu naziemnego (GMC), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania kontroli ruchu naziemnego,
 - uprawnienie uzupełniające kontroli lotniska (TWR), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania służby kontroli lotniska. Uprawnienie uzupełniające kontroli lotniska (TWR) obejmuje prawa wynikające z uprawnień uzupełniających AIR i GMC,
 - uprawnienie uzupełniające dozоровania ruchu naziemnego (GMS), przyznawane dodatkowo do uprawnienia uzupełniającego kontroli ruchu naziemnego (GMC) lub uprawnienia uzupełniającego kontroli lotniska (TWR), wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania kontroli ruchu naziemnego za pomocą systemów naprowadzania ruchu na lotnisku,
 - uprawnienie uzupełniające kontroli za pomocą radaru (RAD), przyznawane dodatkowo do uprawnienia uzupełniającego kontroli startów i lądowań (AIR) lub uprawnienia uzupełniającego kontroli lotniska (TWR), wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania kontroli na lotnisku za pomocą radarowych urządzeń dozоровania;
 - c) uprawnienie kontroli zbliżania proceduralnej (APP), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania służby kontroli ruchu lotniczego dla przylatujących, odlatujących lub przelatujących statków powietrznych bez wykorzystywania urządzeń dozоровania,

d) uprawnienie kontroli zbliżania dozorowanej (APS), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania służby kontroli ruchu lotniczego dla przylatujących, odlatujących lub przelatujących statków powietrznych z wykorzystaniem urządzeń dozorowania. Uprawnieniu temu może towarzyszyć uprawnienie uzupełniające:

- uprawnienie uzupełniające kontroli podejścia za pomocą radaru podejścia precyzyjnego (PAR), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania kontroli naziemnej podejścia precyzyjnego z wykorzystaniem urządzeń radarowych podejścia precyzyjnego dla statków powietrznych przy podejściu końcowym do drogi startowej. Uprawnienie uzupełniające PAR wydawane jest bez uprawnienia uzupełniającego w jednostce,
- uprawnienie uzupełniające kontroli zbliżania za pomocą radaru dozorowania (SRA), które wskazuje, że posiadacz ma wiedzę i umiejętności niezbędne do zapewniania kontroli naziemnej podejścia nieprecyzyjnego z wykorzystaniem urządzeń dozorowania dla statków powietrznych przy podejściu końcowym do drogi startowej;

2) uprawnienia uzupełniające:

- a) uprawnienie uzupełniające w jednostce – upoważniające posiadacza do zapewniania służb kontroli ruchu lotniczego dla określonego sektora, określonej grupy sektorów lub stanowisk pracy w ramach odpowiedzialności organu ATC,
 - b) uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej określające biegłość językową posiadacza w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego,
 - c) uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI) – upoważniające do prowadzenia szkolenia praktycznego na operacyjnych stanowiskach pracy, których dotyczy posiadane przez nich ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce lub PAR i na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego określonych w posiadanych przez nich uprawnieniach oraz do sprawowania nadzoru nad tymi stanowiskami i urządzeniami,
 - d) uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (STDI) – upoważniające do prowadzenia szkolenia praktycznego na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego:
 - w zakresie tematów o charakterze praktycznym podczas szkolenia wstępnego,
 - w przypadku szkolenia w jednostce innego niż szkolenie operacyjne,
 - w przypadku szkolenia uzupełniającego,
 - e) uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej (CCA) upoważniające do:
 - przeprowadzania egzaminów i ocen w zakresie uprawnień i uprawnień uzupełniających wpisanych do licencji:
 - kandydatów podczas szkolenia wstępnego w zakresie niezbędnym do wydania licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) lub w stosownych przypadkach nowego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego,
 - wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności kontrolerów ruchu lotniczego w celu określenia warunków wznowienia kompetencji,
-

- praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego i kontrolerów ruchu lotniczego na potrzeby wydania lub wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce i w stosownych przypadkach uprawnień uzupełniających wpisywanych do licencji we wszystkich organach ATC,
- kontrolerów ruchu lotniczego na potrzeby wydania lub wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI, STDI lub CCA,
- prowadzenia monitoringu ciągłego w ramach monitorowania poziomu kompetencji kontrolerów ruchu lotniczego,
- przeprowadzania dedykowanego sprawdzenia kompetencji w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI, STDI lub CCA.

5.3 Licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL)

1. Licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) upoważnia do zapewniania służb kontroli ruchu lotniczego pod nadzorem instruktora OJT zgodnie z uprawnieniami i, w stosownych przypadkach, uprawnieniami uzupełniającymi wpisanymi do licencji oraz do podjęcia szkolenia w zakresie uprawnień uzupełniających.
2. Do licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) wpisuje się:
 - 1) co najmniej jedno uprawnienie i jedno uprawnienie uzupełniające (gdy jest wymagane);
 - 2) uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego;
 - 3) ewentualne uwagi i ograniczenia posiadacza licencji.
3. Kontrolerowi ruchu lotniczego, który posiada licencję wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) i przystępuje do szkolenia przejściowego w celu uzyskania nowego uprawnienia, w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego lub nowego uprawnienia uzupełniającego w jednostce nie wydaje się licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL). W takiej sytuacji, w posiadanej przez kontrolera ruchu lotniczego licencji dokonuje się odpowiedniego wpisu.
4. Wraz z wydaniem licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) traci ważność i podlega zniszczeniu.
5. Licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) wydawana jest bezterminowo.
6. Nadanie ważności licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) następuje poprzez dokonanie wpisu co najmniej jednego uprawnienia oraz w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego towarzyszącego temu uprawnieniu oraz uprawnień uzupełniających w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego.

5.4 Licencja wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL)

1. Licencja wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) uprawnia do zapewniania służby kontroli ruchu lotniczego zgodnie z uprawnieniami i uprawnieniami uzupełniającymi wpisanymi w licencji oraz do korzystania z praw wynikających z zawartych w niej uprawnień uzupełniających.
-

2. Do licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) wpisuje się:
 - 1) co najmniej jedno uprawnienie i uprawnienie uzupełniające (gdy jest wymagane);
 - 2) uprawnienie uzupełniające w jednostce;
 - 3) uprawnienia uzupełniające: PAR, OJTI, STDI lub CCA – po spełnieniu określonych wymagań;
 - 4) uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego;
 - 5) ewentualne uwagi i ograniczenia posiadacza licencji.
3. W przypadku wydania licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) z uprawnieniem STDI rodzaj uprawnień, w zakresie których posiadacz licencji upoważniony jest do prowadzenia szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego, określają wpisane w licencji uprawnienia oraz uprawnienia uzupełniające.
4. Licencja wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) wydawana jest bezterminowo.
5. Nadanie ważności licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) następuje poprzez dokonanie wpisu jednego lub kilku uprawnień oraz stosownych uprawnień uzupełniających, uprawnień uzupełniających w jednostce i uprawnień uzupełniających w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego.
6. Licencję uznaje się za ważną wyłącznie w okresie ważności wpisanych do niej uprawnień.

5.5 Wymagania dla personelu ATC ubiegającego się o wydanie licencji i uprawnień do nich wpisywanych

1. Licencję praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) wydaje się kandydatowi, który:
 - 1) posiada ważną licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego (S-ATCL) lub ważną licencję kontrolera ruchu lotniczego (ATCL) wydaną przez Prezesa ULC oraz posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie; lub
 - 2) pomyślnie ukończył szkolenie wstępne odpowiednie dla danego uprawnienia i, w stosownym przypadku, szkolenie do uprawnienia uzupełniającego, oraz:
 - a) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie,
 - b) wykazał się biegłością językową w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego na poziomie co najmniej operacyjnym (poziom 4 wg skali ICAO).
 2. Dodatkowe uprawnienie lub uprawnienie uzupełniające do licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) wydawane jest kandydatowi, który:
 - 1) posiada licencję praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL);
 - 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego;
 - 3) pomyślnie ukończył szkolenie wstępne odpowiednie dla danego uprawnienia i w stosownym przypadku dla uprawnienia uzupełniającego.
-

3. Licencję wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) wydaje się kandydatowi, który posiada ważną licencję praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL) oraz:
 - 1) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie;
 - 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego;
 - 3) pomyślnie ukończył szkolenie w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce oraz zaliczył egzamin i ocenę przeprowadzoną po zakończeniu tego szkolenia.
 4. Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej wydawane jest kandydatowi:
 - 1) w odniesieniu do języka polskiego, który posiada uprawnienie do prowadzenia korespondencji radiowej w radiowych sieciach powietrznych w języku polskim nadane przez rektora-komendanta LAW zgodnie z obowiązującą Instrukcją organizacji lotniczej łączności radiowej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, lub gdy biegłość językowa kandydata została w wyniku oceny potwierdzona odpowiednio na poziomie operacyjnym (poziom 4), rozszerzonym (poziom 5) lub biegłym (poziom 6) i poświadczona odpowiednim certyfikatem;
 - 2) w odniesieniu do języka angielskiego gdy biegłość językowa kandydata została w wyniku oceny potwierdzona odpowiednio na poziomie operacyjnym (poziom 4), rozszerzonym (poziom 5) lub biegłym (poziom 6) i poświadczona odpowiednim certyfikatem.
 5. Uprawnienie uzupełniające w jednostce wydawane jest kandydatowi, który
 - 1) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego;
 - 2) pomyślnie ukończył szkolenie w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce oraz zaliczył egzamin i ocenę przeprowadzoną po zakończeniu tego szkolenia.
 6. Uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI) wydawane jest kontrolerowi ruchu lotniczego, który:
 - 1) posiada licencję wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) z ważnym uprawnieniem uzupełniającym w jednostce;
 - 2) korzystał z praw wynikających z licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) przez okres co najmniej 2 lat bezpośrednio poprzedzający złożenie wniosku;
 - 3) pomyślnie ukończył szkolenie dla instruktorów szkolenia praktycznego.
 7. Uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (STDI) wydawane jest kontrolerowi ruchu lotniczego, który:
 - 1) przez okres co najmniej 2 lat korzystał z praw wynikających z licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) oraz
 - 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego,
 - 3) pomyślnie ukończył szkolenie dla instruktorów szkolenia praktycznego, lub
 - 4) posiada ważne uprawnienie instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI).
-

8. Uprawnienie osoby oceniającej (CCA) wydawane jest kontrolerowi ruchu lotniczego, który:
- 1) przez okres co najmniej 5 lat korzystał z praw wynikających z licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL);
 - 2) posiada uprawnienie uzupełniające OJTI lub STDI i korzystał z praw wynikającego z tego uprawnienia uzupełniającego od co najmniej 3 lat;
 - 3) pomyślnie ukończył szkolenie dla osób oceniających.
-

Rozdział 6

UPRAWNIENIA PERSONELU BOZ

1. Do samodzielnej pracy na stanowisku operacyjnym podoficera informacji lotniczej może zostać dopuszczony personel posiadający uprawnienie specjalisty AIS.
 2. Uprawnienie specjalisty AIS nadaje dowódca jednostki wojskowej na wniosek przewodniczącego komisji egzaminacyjnej po spełnieniu poniższych wymagań:
 - 1) pomyślne ukończenie szkolenia na stanowisku operacyjnym w BOZ;
 - 2) zaliczenie egzaminu końcowego przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Szefa Pionu SRL w skład której wchodzi:
 - a) Szef Pionu SRL/Sekcji koordynacji ruchu lotniczego lub osoba przez niego upoważniona – przewodniczący komisji,
 - b) Szef BOZ – członek komisji,
 - c) podoficer wyznaczony ze składu personelu BOZ, posiadający uprawnienia specjalisty AIS – członek komisji.
 3. Personel posiadający uprawnienie specjalisty AIS może zostać dopuszczony do samodzielnej pracy na stanowisku operacyjnym podoficera informacji lotniczej w innym BOZ po spełnieniu wymagań określonych w Planie szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ.
 4. Personel posiadający uprawnienie specjalisty AIS przez co najmniej 1 rok uprawniony jest do pracy w charakterze instruktora dla kandydatów odbywających szkolenie praktyczne na stanowiskach operacyjnych BOZ.
 5. Uprawnienie specjalisty AIS wydawane jest bezterminowo, z zastrzeżeniem ust. 6.
 6. W przypadku przerwy dłuższej niż 3 lata w wykonywaniu czynności lotniczych przewidzianych dla uprawnienia specjalisty AIS, warunki przystąpienia do samodzielnej pracy (zakres ewentualnej praktyki) określi Szef BOZ, po sprawdzeniu wiedzy i umiejętności kandydata.
-

Rozdział 7

UTRZYMYWANIE WYMAGANEGO POZIOMU KOMPETENCJI PRZEZ PERSONEL ATC

7.1 Przepisy ogólne i wymagania

1. Przez pojęcie kompetencji należy rozumieć posiadanie przez kontrolerów ruchu lotniczego wymaganego poziomu wiedzy oraz umiejętności praktycznych związanych z uprawnieniami wpisanymi do licencji, niezbędnych dla bezpiecznego i efektywnego zapewniania służb ruchu lotniczego w określonym organie ATC.
2. Okres ważności kompetencji rozpoczyna się od momentu uzyskania uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego w jednostce.
3. Harmonogram pracy kontrolerów ruchu lotniczego powinien uwzględniać konieczność samodzielnego wykonywania przez instruktorów OJT czynności lotniczych na stanowiskach operacyjnych, w celu utrzymania wymaganego poziomu kompetencji w zakresie posiadanych przez nich uprawnień i jednocześnie umożliwiać sprawny przebieg szkolenia praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego.
4. Warunkiem samodzielnego wykonywania czynności lotniczych przez kontrolerów ruchu lotniczego na stanowiskach operacyjnych w organie ATC jest:
 - 1) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce wpisanego do licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego;
 - 2) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce w zakresie kontroli zbliżania dozorowanej z uprawnieniem uzupełniającym PAR wpisanych do licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego – dotyczy PAR;
 - 3) posiadanie ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego (minimum na poziomie 4 wg skali ICAO);
 - 4) spełnienie wymogu kompetencji w zakresie minimalnego czasu pracy, to jest w przypadku:
 - a) uprawnienia uzupełniającego w jednostce – kontroler ruchu lotniczego w ciągu ostatnich 90 dni wykonywał samodzielnie czynności lotnicze wynikające z tego uprawnienia w wymiarze nie mniej niż 20 godzin. W przypadku kontrolerów ruchu lotniczego, którzy uzyskali uprawnienie uzupełniające w jednostce lub ich kompetencje zostały przywrócone, wymóg w zakresie minimalnego czasu pracy musi zostać spełniony w ciągu 90 dni od daty uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub od daty przywrócenia kompetencji,
 - b) PAR – kontroler ruchu lotniczego w ciągu ostatnich 90 dni zrealizował samodzielnie co najmniej 5 radarowych kontroli podejścia z wykorzystaniem PAR. W przypadku kontrolerów ruchu lotniczego, którzy uzyskali uprawnienie PAR lub ich kompetencje w zakresie tego uprawnienia zostały przywrócone, wymóg w zakresie minimalnej ilości kontroli podejścia z wykorzystaniem PAR musi zostać spełniony w ciągu 90 dni od daty uzyskania uprawnienia PAR lub od daty przywrócenia kompetencji w zakresie tego uprawnienia,
 - c) kontrolerów ruchu lotniczego posiadających PAR w Pionie SRL, w którym ustanowiono stanowisko operacyjne PAR bez organu kontroli zbliżania lub w przypadkach, gdy radarowa służba kontroli zbliżania jest zapewniana przez Instytucję – jeśli w ciągu ostatnich 90 dni zrealizował samodzielnie co najmniej 5 radarowych kontroli podejścia z wykorzystaniem

PAR oraz spełnia wymóg kompetencji w zakresie posiadanego uprawnienia APS w innej jednostce. W przypadku kontrolerów ruchu lotniczego, którzy uzyskali PAR lub ich kompetencje zostały przywrócone, wymóg w zakresie minimalnego czasu pracy musi zostać spełniony w ciągu 90 dni od daty uzyskania PAR lub od daty przywrócenia kompetencji;

- 5) posiadanie zaliczonego dedykowanego sprawdzenia kompetencji, o którym mowa w podrozdziale 7.5;
 - 6) ukończenie z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 36 miesięcy szkolenia odświeżającego właściwego dla danego uprawnienia;
 - 7) ukończenie z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 60 miesięcy szkolenia w zakresie TRM. Kontrolerzy ruchu lotniczego, którzy uzyskali licencję wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) po raz pierwszy, zobowiązani są do uczestnictwa w przedmiotowym szkoleniu w okresie 36 miesięcy od daty uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce wpisanej do licencji;
 - 8) posiadanie ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskiego;
 - 9) posiadanie ważnego orzeczenia lekarskiego medycyny pracy.
5. Instruktor OJT może korzystać z praw wynikających z uprawnienia OJTI pod warunkiem:
- 1) posiadania ważnego uprawnienia uzupełniającego OJTI;
 - 2) posiadania ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego (minimum na poziomie 4 wg skali ICAO);
 - 3) korzystania od co najmniej 2 lat z praw wynikających z uprawnienia będącego przedmiotem szkolenia;
 - 4) korzystania przez bezpośrednio poprzedzający okres co najmniej 6 miesięcy z prawa wynikającego z ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce będącego przedmiotem szkolenia;
 - 5) spełnienia wymogu kompetencji, o którym mowa w ust. 4, w odniesieniu do uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR;
 - 6) ukończenie z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 36 miesięcy szkolenia odświeżającego dla instruktorów szkolenia praktycznego;
 - 7) posiadania ważnego orzeczenia lotniczo-lekarskiego;
 - 8) posiadania ważnego orzeczenia lekarskiego medycyny pracy.
6. Instruktor STD może korzystać z praw wynikających z uprawnienia STDI pod warunkiem:
- 1) posiadania ważnego uprawnienia uzupełniającego STDI;
 - 2) posiadania ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego (minimum na poziomie 4 wg skali ICAO);
 - 3) ukończenie z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 36 miesięcy szkolenia odświeżającego dla instruktorów szkolenia praktycznego;
 - 4) posiadania ważnego orzeczenia lekarskiego medycyny pracy.
7. Osoba oceniająca może korzystać z praw wynikających z uprawnienia CCA pod warunkiem:
-

- 1) posiadania ważnego uprawnienia uzupełniającego CCA;
- 2) korzystania od co najmniej 2 lat z praw wynikających z uprawnienia będącego przedmiotem oceny;
- 3) posiadania ważnego uprawnienia uzupełniającego w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego (minimum na poziomie 4 wg skali ICAO);
- 4) ukończenia z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 36 miesięcy szkolenia odświeżającego dla osób oceniających;
- 5) posiadania ważnego orzeczenia lekarskiego medycyny pracy.

7.2 Postępowanie w celu przywrócenia kompetencji po przerwie w pracy

1. W przypadku niespełnienia wymogu kompetencji w zakresie minimalnego czasu pracy lub po przerwie w wykonywaniu czynności lotniczych wynikających z uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR dłuższej niż 90 dni, kontroler ruchu lotniczego uznawany jest za niekompetentnego i zgłasza się do szefa zespołu celem ustalenia dalszego postępowania, który po przeprowadzonej analizie wypełnia formularz „Przywrócenie kompetencji po przerwie w pracy”, stanowiący Załącznik Nr 3 do niniejszych zasad, określając w nim dalszy sposób postępowania. W przypadku, gdy niespełnienie wymogu kompetencji dotyczy szefa zespołu, procedurę inicjuje Szef Pionu SRL.
 2. Nawet w przypadku spełnienia wymogu kompetencji w zakresie minimalnego czasu pracy, po przerwie dłuższej niż 30 dni, a krótszej niż 90 dni w samodzielnym wykonywaniu czynności lotniczych na stanowisku operacyjnym, kontroler ruchu lotniczego zgłasza się do wyznaczonego przez szefa zespołu instruktora OJT, w celu odbycia rozmowy zapoznawczej i uzupełnienia wiedzy operacyjnej. W przypadku, gdy przerwa w wykonywaniu czynności lotniczych dotyczy Szefa Pionu SRL, rozmowę zapoznawczą przeprowadza szef zespołu lub osoba przez niego wyznaczona.
 3. W przypadku niespełnienia wymogu kompetencji w zakresie minimalnego czasu pracy, o którym mowa w podrozdziale 7.1 ust. 4 pkt 4 oraz przerwy w pracy od 91 do 180 dni:
 - 1) kontroler ruchu lotniczego odbywa praktykę na stanowisku operacyjnym pod nadzorem instruktora OJT w wymiarze nie mniejszym niż:
 - a) uprawnienie uzupełniające w jednostce: 20 godzin,
 - b) PAR: 5 radarowych kontroli podejścia z wykorzystaniem PAR;
 - 2) szef zespołu na podstawie analizy dokumentacji szkolenia i opinii Instruktorów OJT podejmuje decyzję o przywróceniu kompetencji.
 4. W przypadku przerwy w pracy od 181 do 365 dni:
 - 1) kontroler ruchu lotniczego odbywa praktykę na stanowisku operacyjnym pod nadzorem instruktora OJT w wymiarze nie mniejszym niż:
 - a) uprawnienie uzupełniające w jednostce: 30 godzin,
 - b) PAR: 15 radarowych kontroli podejścia z wykorzystaniem PAR;
 - 2) szef zespołu na podstawie analizy dokumentacji szkolenia i opinii instruktorów OJT podejmuje decyzję o przywróceniu kompetencji.
 5. W przypadku przerwy w pracy powyżej 1 roku do 3 lat:
 - 1) kontroler ruchu lotniczego odbywa praktykę na stanowisku operacyjnym
-

pod nadzorem instruktora OJT w wymiarze nie mniejszym niż, w przypadku:

- a) uprawnienia uzupełniającego w jednostce: 50 godzin,
 - b) PAR: 30 radarowych kontroli podejścia z wykorzystaniem PAR;
- 2) szef zespołu na podstawie analizy dokumentacji szkolenia i opinii Instruktorów OJT podejmuje decyzję o przeprowadzeniu dedykowanego sprawdzenia kompetencji;
 - 3) kontroler ruchu lotniczego przystępuje do dedykowanego sprawdzenia kompetencji, którego wynik warunkuje przywrócenie do pracy operacyjnej.
6. W przypadku przerwy w pracy dłuższej niż 3 lata, Szef Pionu SRL kieruje kontrolera ruchu lotniczego do organizacji szkoleniowej celem dokonania oceny wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności, w wyniku której określone zostają warunki wznowienia kompetencji.
 7. W uzasadnionych przypadkach, instruktorzy OJT nadzorujący szkolenie, o którym mowa w ust. 3, 4 i 5, mogą wnioskować do szefa zespołu o zwiększenie ilości godzin szkolenia. O powyższym fakcie, kontroler ruchu lotniczego jest niezwłocznie powiadamiany, a szef zespołu dokonuje odpowiedniego wpisu w polu UWAGI formularza „Przywrócenie kompetencji po przerwie w pracy”, stanowiącego Załącznik Nr 3 do niniejszych zasad.
 8. Szkolenie, o którym mowa w ust. 3, 4 i 5, podlega dokumentowaniu w:
 - 1) kartach oceny praktyki – zgodnie z wzorem ujętym we właściwym dla danego uprawnienia UTP;
 - 2) formularzu „Przywrócenie kompetencji po przerwie w pracy” – do którego załączane są karty oceny praktyki, o których mowa w pkt 1.
 9. W przypadku braku możliwości wyznaczenia w danym organie ATC instruktora OJT do nadzoru nad praktyką na stanowisku operacyjnym, o której mowa w ust. 3, 4 i 5, Szef SSRL SZ RP na wniosek Szefa Pionu SRL wyznacza do realizacji tej praktyki Instruktora OJT z innego organu ATC, nieposiadającego uprawnienia uzupełniającego w jednostce właściwego dla danego organu ATC, posiadającego jednak adekwatne uprawnienia lub uprawnienie uzupełniające wraz z uprawnieniem uzupełniającym w innej jednostce (organie ATC).
 10. Algorytm przywrócenia kompetencji po przerwie w pracy, o którym mowa w ust. 2-7, przedstawia tabela.

ALGORYTM PRZYWRÓCENIA KOMPETENCJI PO PRZERWIE W PRACY					
DZIAŁANIE	PRZERWA				
	> 30 < 90 dni	91 – 180 dni	181 – 365 dni	1 - 3 lat	> 3 lata
Rozmowa zapoznawcza	TAK	-	-	-	-
Praktyka OJT	-	20 h 5 PAR	30 h 15 PAR	50 h 30 PAR	-
Decyzja szefa zespołu instruktorów OJT i osób oceniających	-	TAK	TAK	TAK	-

Dedykowane sprawdzenie kompetencji	-	-	-	TAK	-
Ocena wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności	-	-	-	-	TAK

11. W przypadku przerwy w pracy operacyjnej organu ATC lub w innych uzasadnionych przypadkach skutkujących utratą wymaganego poziomu kompetencji przez kontrolerów ruchu lotniczego, Szef SSRL SZ RP może określić inne niż opisane powyżej, tymczasowe zasady przywrócenia kompetencji po przerwie w pracy.

7.3 Czasowa niezdolność kontrolera ruchu lotniczego do wykonywania czynności lotniczych

1. Kontroler ruchu lotniczego jest uznany za czasowo niezdolnego do wykonywania czynności lotniczych w przypadku, gdy:
 - 1) nie spełnia wymogu kompetencji, o którym mowa w podrozdziale 7.1 ust. 4;
 - 2) w trakcie prowadzonego monitoringu ciągłego zaobserwowano obniżoną zdolność w zakresie związanym z bezpiecznym i efektywnym sprawowaniem służby kontroli ruchu lotniczego, powtarzające się odstępstwa od przyjętych standardów i technik pracy lub rażące zaniedbania wobec obowiązujących przepisów/procedur i decyzją Szefa Pionu SRL został uznany za czasowo niezdolnego do wykonywania czynności lotniczych;
 - 3) uzyskał negatywny wynik z dedykowanego sprawdzenia kompetencji;
 - 4) bez podania przyczyny nie przystąpił do dedykowanego sprawdzenia kompetencji we wskazanym terminie;
 - 5) utracił ważność uprawnień;
 - 6) utracił ważność orzeczenia lotniczo-lekarskiego;
 - 7) utracił ważność orzeczenia lekarskiego medycyny pracy;
 - 8) jest pod wpływem substancji psychoaktywnych;
 - 9) jest niezdolny do pełnienia obowiązków na skutek urazu, zmęczenia, choroby, stresu, włącznie ze stresem związanym z incydentem krytycznym lub z innych przyczyn;
 - 10) ma świadomość jakiegokolwiek pogorszenia kondycji zdrowotnej, które może uniemożliwić mu bezpieczne korzystanie z tych praw;
 - 11) przyjmuje lub stosuje przepisane lub nieprzepisane leki, które mogą uniemożliwić mu bezpieczne korzystanie z praw wynikających z licencji;
 - 12) jest poddawany leczeniu medycznemu, chirurgicznemu lub innemu leczeniu, które może uniemożliwić mu bezpieczne korzystanie z praw wynikających z posiadania licencji;
 - 13) posiada jakiegokolwiek wątpliwości co do swojej zdolności do bezpiecznego korzystania z praw wynikających z posiadanych uprawnień;
 - 14) nie zgłosił zaistniałego zdarzenia lotniczego lub innego zagrożenia bezpieczeństwa lotów w ruchu lotniczym ATM/CNS, które podlega obowiązkowemu zgłoszeniu;
-

- 15) zaistniały inne okoliczności, które mogą wpływać negatywnie na wykonywanie czynności lotniczych.
2. Czasowo niezdolny kontroler ruchu lotniczego nie zapewnia służb ruchu lotniczego. W przypadku niespełnienia wymogu kompetencji, negatywnego wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji oraz utraty ważności uprawnień – powstrzymanie się od wykonywania czynności lotniczych dotyczy wyłącznie stanowisk operacyjnych, dla których posiadanie tych uprawnień jest wymagane.
 3. Kontroler ruchu lotniczego może być uznany ponownie za zdolnego do korzystania z pełni praw wynikających z licencji dopiero po ustąpieniu okoliczności, o których mowa w ust. 1.
 4. Za uznanie za czasowo niezdolnego do wykonywania czynności lotniczych oraz przywrócenie członka personelu ATC do wykonywania czynności lotniczych odpowiada Szef Pionu SRL.

7.4 Cofanie i zawieszenie uprawnień

1. Uprawnienia wpisane do licencji cofa i zawiesza w imieniu Ministra Obrony Narodowej Szef SSRL SZ RP.
 2. Licencję lub wynikające z niej uprawnienia można cofnąć albo zawiesić na pisemny wniosek Przewodniczącego komisji badającej zdarzenie lotnicze, lub w przypadku stwierdzenia, że kontroler ruchu lotniczego:
 - 1) uzyskał licencję i stosowne uprawnienia na podstawie sfałszowanych dokumentów;
 - 2) sfałszował wpisy w licencji;
 - 3) korzystał z praw wynikających z licencji pod wpływem substancji psychoaktywnych.
 3. Uprawnienie STDI, OJTI i CCA wpisane do licencji wojskowego – kontrolera ruchu lotniczego (MATCL) ulega cofnięciu po 1 roku od daty wygaśnięcia jego ważności.
 4. W przypadku zawieszenia licencji i wynikających z niej uprawnień określa się:
 - 1) okres zawieszenia;
 - 2) warunki przywrócenia przedmiotowych uprawnień.
 5. Kontroler ruchu lotniczego, któremu zawieszono lub cofnięto uprawnienia lub uprawnienia uzupełniające ma prawo wystąpienia do Ministra Obrony Narodowej z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.
 6. Uprawnienia, które zostały zawieszono, przywraca się, jeżeli:
 - 1) upłynął okres ich zawieszenia;
 - 2) zostały spełnione warunki ich przywrócenia określone w decyzji o zawieszeniu.
 7. Kontroler ruchu lotniczego, któremu Szef SSRL SZ RP zawiesił:
 - 1) uprawnienie:
 - a) nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z tego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego w jednostce z nim związanego, z wyjątkiem sytuacji, w których jest nadzorowany przez instruktora OJT, posiadającego odpowiednie ważne uprawnienie dla zapewnianej ATC,
 - b) może wykonywać czynności związane z uprawnieniem, które nie stanowi
-

- przedmiotu zawieszenia;
- 2) uprawnienie uzupełniające:
 - a) nie może korzystać z praw wynikających z tymczasowo zawieszono uprawnienia uzupełniającego lub jakiegokolwiek innego uprawnienia uzupełniającego w jednostce, związanego z tym uprawnieniem uzupełniającym, z wyjątkiem sytuacji, w których zapewniany jest nadzór instruktora OJT posiadającego odpowiednie ważne uprawnienie dla zapewnianej służby ATS,
 - b) może dalej korzystać z praw związanych z uprawnieniem uzupełniającym, które nie stanowi przedmiotu tymczasowego zawieszenia;
 - 3) uprawnienie uzupełniające w jednostce:
 - a) nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z uprawnienia uzupełniającego w jednostce, z wyjątkiem sytuacji, w których jest nadzorowany przez instruktora OJT, posiadającego odpowiednie ważne uprawnienie dla zapewnianej ATS,
 - b) może wykonywać czynności lotnicze związane z uprawnieniem uzupełniającym w jednostce, które nie stanowią przedmiotu tymczasowego zawieszenia;
 - 4) OJTI, nie wykonuje czynności lotniczych zarówno wynikających z niego, jak również z STDI;
 - 5) STDI – nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z tego uprawnienia;
 - 6) CCA – nie wykonuje czynności lotniczych wynikających z tego uprawnienia;
 - 7) uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej - nie wykonuje czynności lotniczych, nawet pod nadzorem instruktora OJT.

7.5 Monitorowanie poziomu kompetencji

1. Monitorowanie poziomu kompetencji wdrożono jako środek mający na celu identyfikację występowania niewłaściwych nawyków, odstępstw od przepisów i dobrych praktyk oraz zapobieganie rutynizowaniu procesu zapewniania służb ruchu lotniczego, które mogą negatywnie wpłynąć na bezpieczeństwo operacji lotniczych.
 2. Monitorowanie poziomu kompetencji kontrolerów ruchu lotniczego dotyczy uprawnień:
 - 1) uzupełniających w jednostce;
 - 2) PAR;
 - 3) OJTI/STDI;
 - 4) CCA.
 3. Monitorowanie poziomu kompetencji kontrolerów ruchu lotniczego realizowane jest poprzez:
 - 1) monitoring ciągły – dotyczy wyłącznie uprawnienia uzupełniającego w jednostce oraz PAR;
 - 2) dedykowane sprawdzenie kompetencji.
 4. Monitorowanie poziomu kompetencji realizowane jest wyłącznie przez osoby oceniające posiadające ważne uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej (CCA) wpisane do licencji.
-

5. Nadzór nad procesem monitorowania kompetencji kontrolerów ruchu lotniczego w Pionie SRL prowadzi szef zespołu.
 6. Monitoring ciągły prowadzony jest przez osoby oceniające, które w trakcie pracy ocenianego kontrolera ruchu lotniczego wykonują obowiązki związane bezpośrednio z zapewnianiem służb ruchu lotniczego. Osoba oceniająca – w miarę możliwości - może oceniać pracę obserwowanego kontrolera współpracując z nim na stanowisku pracy, współpracując na stanowisku sąsiadującym lub pełniąc inne funkcje operacyjne, związane z kontrolą ruchu lotniczego w czasie pracy ocenianego kontrolera (np. instruktor OJT, osoba oceniająca).
 7. Wnioski oraz obserwacje z monitoringu ciągłego nie mogą dotyczyć incydentów w ruchu lotniczym oraz postępowania kontrolerów ruchu lotniczego w sytuacjach anormalnych i awaryjnych.
 8. Osoby oceniające w ramach monitoringu ciągłego mogą na bieżąco zwracać uwagę i omawiać z kontrolerami ruchu lotniczego zaobserwowane odstępstwa od przyjętych standardów pracy.
 9. Wnioski formułowane przez osoby oceniające na podstawie własnych obserwacji nie mogą ograniczać się do pojedynczych obserwacji, ale muszą odnosić się do całokształtu pracy i powtarzanych błędów. W tym celu, osoby oceniające mogą sporządzać na bieżąco notatki, uwagi oraz zalecenia do pracy monitorowanego kontrolera ruchu lotniczego, a następnie:
 - 1) omawiają z zainteresowanym kontrolerem ruchu lotniczego zaobserwowane odstępstwa od przyjętych standardów pracy;
 - 2) przekazują informację w formie notatki do szefa zespołu.
 10. W przypadku zaobserwowania obniżonej zdolności w zakresie związanym z bezpiecznym i efektywnym sprawowaniem służb ruchu lotniczego, powtarzających się odstępstw od przyjętych standardów i technik pracy lub rażących zaniedbań wobec obowiązujących przepisów/procedur, osoba oceniająca może zwrócić się z pisemnym wnioskiem do szefa zespołu o przeprowadzenie dedykowanego sprawdzenia kompetencji kontrolera ruchu lotniczego. W przypadku, gdy sytuacja dotyczy szefa zespołu wniosek kierowany jest bezpośrednio do Pełnomocnika.
 11. Decyzję o konieczności przeprowadzenia dedykowanego sprawdzenia kompetencji kontrolera ruchu lotniczego podejmuje szef zespołu po konsultacji z Szefem Pionu SRL. W takim przypadku, Szef Pionu SRL, szef zespołu oraz osoba oceniająca wnioskująca o przeprowadzenie dedykowanego sprawdzenia kompetencji przeprowadza rozmowę z zainteresowanym kontrolerem ruchu lotniczego celem wyjaśnienia zasadności podjętej decyzji i ich dalszych konsekwencji. Zaleca się, aby dedykowane sprawdzenie kompetencji kontrolera ruchu lotniczego zostało przeprowadzone w ciągu 30 dni od decyzji o jego przeprowadzeniu. Dedykowane sprawdzenie kompetencji może zostać poprzedzone stosownym szkoleniem z wykorzystaniem symulatora kontroli ruchu lotniczego lub określoną godziną praktyk OJT na stanowisku operacyjnym. Decyzję w tej sprawie podejmuje szef zespołu.
 12. Do czasu przeprowadzenia dedykowanego sprawdzenia kompetencji, kontroler ruchu lotniczego uznawany jest za czasowo niezdolnego do wykonywania czynności lotniczych.
 13. Pozytywny wynik dedykowanego sprawdzenia kompetencji warunkuje przywrócenie do pracy operacyjnej.
-

14. Zastosowanie mają procedury odwoławcze określone w podrozdziale 7.6.
 15. Dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzane jest dla kontrolerów ruchu lotniczego posiadających:
 - 1) uprawnienie uzupełniające w jednostce lub PAR:
 - a) cyklicznie co 12 miesięcy po uzyskaniu uprawnienia uzupełniającego w jednostce po raz pierwszy oraz PAR lub po jego wznowieniu,
 - b) po przerwie w pracy od 1 roku do 3 lat i odbyciu wymaganej praktyki pod nadzorem instruktora OJT,
 - c) zgodnie z decyzją szefa zespołu na wniosek osoby oceniającej – w przypadku zaobserwowania w ramach monitoringu ciągłego obniżonej zdolności w zakresie związanym z bezpiecznym i efektywnym sprawowaniem służb ruchu lotniczego, powtarzające się odstępstwa od przyjętych standardów oraz metod i technik kontroli ruchu lotniczego lub rażące zaniedbania wobec obowiązujących przepisów;
 - 2) uprawnienie OJTI, STDI i CCA - cyklicznie co 36 miesięcy po uzyskaniu uprawnienia po raz pierwszy lub po jego wznowieniu.
 16. Datę ważności dedykowanego sprawdzenia kompetencji ustala się na:
 - 1) w przypadku uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR: 12 miesięcy i dostosowuje się do terminu ważności tego uprawnienia;
 - 2) w przypadku uprawnienia OJTI, STDI i CCA – 36 miesięcy i dostosowuje się do terminu ważności tego uprawnienia.
 17. Dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzane jest w okresie swojej ważności, jednak nie wcześniej niż 3 miesiące przed jej upływem przez osobę oceniającą wyznaczoną przez:
 - 1) szefa zespołu – z zastrzeżeniem, że wyznaczona osoba oceniająca posiada właściwe dla organu ATC uprawnienie uzupełniające w jednostce;
 - 2) Pełnomocnika – na wniosek Szefa Pionu SRL – w przypadku braku możliwości wyznaczenia osoby oceniającej spośród członków zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w danym organie ATC;
 - 3) Kierownika OSP SRL – w przypadku dedykowanego sprawdzenia kompetencji w zakresie uprawnienia OJTI, STDI lub CCA realizowanego na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego.
 18. Zaleca się, aby w celu zapewnienia obiektywizacji procesu oceny, w miarę możliwości kolejne dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzała inna osoba oceniająca.
 19. Osoby oceniające nie dokonują dedykowanego sprawdzenia kompetencji, jeżeli istnieją przesłanki mogące negatywnie wpłynąć na ich obiektywność. O powyższym fakcie, wraz ze wskazaniem przyczyn, informują szefa zespołu.
 20. W przypadku zdarzeń losowych uniemożliwiających przeprowadzenie dedykowanego sprawdzenia kompetencji w okresie 3 miesięcy przed upływem jej terminu ważności, nowy termin dedykowanego sprawdzenia kompetencji wyznacza się niezwłocznie.
 21. W razie niezachowania terminu ważności dedykowanego sprawdzenia kompetencji, kontroler ruchu lotniczego nie może wykonywać czynności lotniczych wynikających z posiadanych uprawnień do czasu przeprowadzenia dedykowanego sprawdzenia
-

kompetencji.

22. Termin dedykowanego sprawdzenia kompetencji planowany jest w harmonogramie pracy kontrolerów ruchu lotniczego przez szefa zespołu na podstawie analizy danych zawartych w rejestrze personelu Pionu SRL.
23. W przypadku wygaśnięcia ważności uprawnienia OJTI lub CCA oraz w sytuacji, gdy nie ma możliwości wyznaczenia praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego, a dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest w organie ATC, rolę praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego lub osoby ocenianej może pełnić wyznaczony kontroler ruchu lotniczego spełniający wymóg kompetencji w organie ATC. W takim przypadku, przed rozpoczęciem dedykowanego sprawdzenia kompetencji osoba oceniająca przeprowadza instruktaż dla wyznaczonego kontrolera, pełniącego rolę praktykanta lub osoby ocenianej, mający na celu ustalenie zakresu popełnianych błędów i metod interakcji z instruktorem OJT lub osobą oceniającą.
24. Dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzane jest w przypadku:
 - 1) uprawnienia uzupełniającego w jednostce: na stanowisku operacyjnym właściwym dla tego uprawnienia. Minimalny czas trwania sprawdzenia umiejętności praktycznych – 2 godziny;
 - 2) PAR – na stanowisku operacyjnym kontroli precyzyjnego podejścia. Minimalny czas trwania sprawdzenia umiejętności praktycznych – co najmniej 3 radarowe kontrole podejścia z wykorzystaniem PAR;
 - 3) OJTI i CCA – na stanowisku operacyjnym lub szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego. Minimalny czas trwania sprawdzenia umiejętności praktycznych – 1 godzina;
 - 4) STDI – na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego. Minimalny czas trwania sprawdzenia umiejętności praktycznych – 1 godzina.
25. Fakt realizacji dedykowanego sprawdzenia kompetencji na stanowisku operacyjnym nie wymaga stwierdzenia w rozkazie dziennym dowódcy jednostki wojskowej.
26. W trakcie dedykowanego sprawdzenia kompetencji pełną odpowiedzialność za zapewnienie służby kontroli ruchu lotniczego w określonej przestrzeni powietrznej zgodnie z obowiązującymi przepisami ponosi:
 - 1) w przypadku uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR:
 - a) oceniany kontroler ruchu lotniczego – gdy spełnia wymóg kompetencji w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR,
 - b) gdy kontroler ruchu lotniczego nie spełnia wymogu kompetencji w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR:
 - osoba oceniająca posiadająca w danym organie uprawnienie uzupełniające podlegające sprawdzeniu i spełniająca wymóg kompetencji w zakresie tego uprawnienia oraz posiadająca uprawnienie uzupełniające OJTI lub
 - wyznaczony instruktor OJT, jeżeli osoba oceniająca nie posiada w danym organie uprawnienia uzupełniającego podlegającego sprawdzeniu lub nie spełnia wymogu kompetencji w zakresie tego uprawnienia;
 - 2) w przypadku uprawnienia OJTI:
 - a) oceniany instruktor OJT – gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji

przeprowadzone jest w okresie ważności uprawnienia OJTI i posiada on uprawnienie uzupełniające w jednostce lub PAR oraz spełnia wymóg kompetencji w zakresie tego uprawnienia,

- b) kontroler ruchu lotniczego spełniający wymóg kompetencji w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR pełniący rolę praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego – w przypadku, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzone jest po wygaśnięciu ważności uprawnienia OJTI;
- 3) w przypadku uprawnienia CCA:
- a) wyznaczony na potrzeby oceny instruktor OJT – gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest podczas egzaminu i oceny w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR,
 - b) kontroler ruchu lotniczego spełniający wymóg kompetencji w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR pełniący rolę osoby ocenianej – w przypadku, gdy osoba oceniająca podlegająca dedykowanemu sprawdzeniu kompetencji nie posiada uprawnienia uzupełniającego w jednostce właściwego dla egzaminu i oceny.

27. Przed rozpoczęciem dedykowanego sprawdzenia kompetencji:

- 1) szef zespołu:
 - a) sprawdza spełnienie przez kontrolera ruchu lotniczego wymogu w zakresie kompetencji,
 - b) przygotowuje właściwy formularz dedykowanego sprawdzenia kompetencji, odpowiednio dla kontrolera ruchu lotniczego, stanowiący Załącznik Nr 4 do niniejszych zasad, instruktora OJT/STD, stanowiący Załącznik Nr 5 do niniejszych zasad lub osoby oceniającej, stanowiący Załącznik Nr 6 do niniejszych zasad, w którym uwzględnia wskazówki dla osoby oceniającej (np. elementy na które należy zwrócić szczególną uwagę, informacje od innych osób oceniających uzyskane w drodze monitoringu ciągłego),
 - c) przekazuje osobie oceniającej wyznaczonej do dedykowanego sprawdzenia kompetencji dane kontrolera ruchu lotniczego niezbędne do sporządzenia „Potwierdzenia spełnienia wymogu kompetencji”, stanowiącego Załącznik Nr 7 do niniejszych zasad, tj.:
 - Nr licencji,
 - aktualną datę ważności kompetencji w zakresie uprawnienia będącego przedmiotem dedykowanego sprawdzenia kompetencji,
 - datę ważności uprawnienia będącego przedmiotem dedykowanego sprawdzenia kompetencji,
 - datę ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka angielskiego,
 - datę ważności orzeczenia lotniczo-lekarskiego,
 - datę ważności orzeczenia lekarskiego medycyny pracy,
 - rodzaj (TWR/APP/OJTI-STDI/CCA) i datę ważności szkolenia odświeżającego,
-

- datę ważności szkolenia w zakresie TRM,
 - d) przekazuje dokumentację osobie oceniającej wyznaczonej do dedykowanego sprawdzenia kompetencji;
 - 2) osoba oceniająca przydzielona do jego przeprowadzenia informuje kontrolera ruchu lotniczego o jego przebiegu, zakresie oraz konsekwencjach wynikających z oceny negatywnej;
 - 3) kontroler ruchu lotniczego potwierdza gotowość do jego rozpoczęcia.
28. Dedykowane sprawdzenie kompetencji obejmuje:
- 1) sprawdzenie wiedzy teoretycznej – nie dotyczy uprawnień OJTI, STDI i CCA;
 - 2) sprawdzenie umiejętności praktycznych.
29. Sprawdzenie wiedzy teoretycznej realizowane jest w formie ustnej. Sprawdzeniu podlega wiedza z zakresu:
- 1) dokumentów normujących pracę operacyjną w organie ATC (INOP, LoA, inne);
 - 2) zasad i procedur współdziałania z współpracującymi organami ATS;
 - 3) obsługi wyposażenia technicznego stanowisk operacyjnych;
 - 4) przestrzeni odpowiedzialności;
 - 5) charakterystyki ruchu lotniczego i jego przepływu;
 - 6) postępowania w sytuacjach anormalnych i awaryjnych;
 - 7) innych lokalnych właściwości wykonywania czynności kontrolera ruchu lotniczego.
30. Sprawdzenie wiedzy teoretycznej uznaje się za zaliczone jeżeli kontroler ruchu lotniczego udzieli co najmniej 75% prawidłowych odpowiedzi na zadane pytania według dwustopniowej skali ocen (ZALICZONE/NIEZALICZONE).
31. Wynik „ZALICZONY” upoważnia do przystąpienia do sprawdzenia umiejętności praktycznych.
32. Sprawdzenie umiejętności praktycznych odbywa się w formie bezpośredniej obserwacji pracy w warunkach rzeczywistych na stanowisku operacyjnym lub w warunkach symulowanych z wykorzystaniem szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego (dotyczy uprawnień OJTI, STDI i CCA). Podlegający sprawdzeniu kontroler ruchu lotniczego wykonuje czynności operacyjne wynikające z uprawnień będącego przedmiotem dedykowanego sprawdzenia kompetencji, a osoba oceniająca na podstawie jego zachowania w odniesieniu do poszczególnych kryteriów czy wskaźników ocenianego aspektu podejmuje decyzję, na jakim poziomie zostały zaobserwowane kompetencje i dokumentuje ten fakt na formularzu dedykowanego sprawdzenia kompetencji. Szczególną uwagę zwraca na niewłaściwe aspekty pracy stwierdzone podczas poprzednich dedykowanych sprawdzeń kompetencji.
33. Wybór konkretnych godzin przeprowadzenia sprawdzenia umiejętności praktycznych należy do osoby oceniającej. Zaleca się, by sprawdzenie umiejętności praktycznych zostało przeprowadzone z przewidywanym ruchem na natężeniu co najmniej średnim (jeśli to możliwe – w trakcie zorganizowanego szkolenia w powietrzu realizowanego przez jednostkę lotniczą).
34. Dedykowane sprawdzenie kompetencji w zakresie uprawnień uzupełniającego osoby
-

oceniającej (CCA) może być realizowane podczas:

- 1) egzaminu i oceny kandydata w zakresie niezbędnym do wydania S-MATCL;
 - 2) egzaminu i oceny kandydata na potrzeby wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR;
 - 3) egzaminu i oceny kandydata na potrzeby wydania OJTI, STDI lub CCA;
 - 4) dedykowanego sprawdzenia kompetencji.
35. Sprawdzeniu umiejętności praktycznych podlegają następujące aspekty pracy:
- 1) w przypadku uprawnienia uzupełniającego w jednostce oraz PAR:
 - a) stosowanie przepisów i procedur w jednostce,
 - b) prowadzenie łączności oraz stosowanie frazeologii lotniczej,
 - c) świadomość sytuacyjna i reakcje,
 - d) analiza i planowanie ruchu,
 - e) koordynacja i praca w zespole,
 - f) zapewnianie separacji i rozwiązywanie konfliktów,
 - g) czynnik ludzki;
 - 2) w przypadku OJTI i STDI:
 - a) przygotowanie do nadzorowania,
 - b) przygotowanie praktykanta do pracy (briefing),
 - c) nadzór nad pracą praktykanta,
 - d) ocena i omówienie sesji szkoleniowej (debriefing),
 - e) wypełnianie wymaganej dokumentacji;
 - 3) w przypadku CCA:
 - a) przygotowanie,
 - b) briefing przed oceną,
 - c) forma egzaminu,
 - d) przebieg części praktycznej,
 - e) omówienie wyniku egzaminu i oceny (debriefing),
 - f) wypełnianie wymaganej dokumentacji.
36. W przypadku, gdy któryś z aspektów pracy nie może zostać sprawdzony z powodu niezastąpienia sytuacji w ruchu lotniczym, sprawdzenia należy dokonać w formie ustnej. Powyższy fakt należy odnotować w polu UWAGI formularza dedykowanego sprawdzeniu kompetencji.
37. Sprawdzenie umiejętności praktycznych uznaje się za zaliczone w przypadku:
- 1) uzyskania łącznego wyniku na poziomie co najmniej 75%;
 - 2) uzyskania częściowych wyników z każdego, przewidzianego dla danego sprawdzenia elementu na poziomie co najmniej 60%.
38. Na zakończenie dedykowanego sprawdzenia kompetencji:
-

- 1) osoba oceniająca:
 - a) przedstawia i omawia jego wynik z kontrolerem ruchu lotniczego, w szczególności:
 - argumentuje wynik każdego z aspektów pracy podlegających sprawdzeniu,
 - przekazuje ewentualne zalecenia i wskazówki, których wdrożenie pozwoli na zmniejszenie ryzyka popełnienia błędu mogącego skutkować zagrożeniem bezpieczeństwa w ruchu lotniczym,
 - b) w przypadku negatywnego wyniku lub jeśli jest to wymagane ustala z kontrolerem ruchu lotniczego oraz w porozumieniu z szefem zespołu (Kierownikiem OSPSRL, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego), jakie działania korygujące mają być zastosowane, np.:
 - doszkolenie we własnym zakresie – dotyczy w większości przypadków wiedzy teoretycznej,
 - odbycie dodatkowego szkolenia z wykorzystaniem urządzeń symulacji ruchu lotniczego lub na stanowisku operacyjnym kontroli ruchu lotniczego,
 - doszkolenie ze wspomaganiami zewnętrznymi, w szczególności: szkolenia odświeżające, specjalistyczne, uzupełniające, zapoznawcze,
 - c) uzupełnia:
 - formularz dedykowanego sprawdzenia kompetencji, stanowiący Załącznik Nr 4, 5 lub 6 do niniejszych zasad,
 - formularz „Potwierdzenie spełnienia wymogu kompetencji”, stanowiący Załącznik Nr 7 do niniejszych zasad,
 - d) w przypadku, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji jest elementem przedłużenia ważności uprawnienia – wpisuje w MATCL nową datę ważności uprawnienia. Podstawa przedłużenia ważności uprawnienia (numer rozkazu dziennego Szefa SSRL SZ RP) wpisywana jest po ukazaniu się odpowiedniego punktu w rozkazie dziennym Szefa SSRL SZ RP,
 - e) przekazuje dokumentację szefowi zespołu (Kierownikowi OSPSRL, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego);
 - 2) szef zespołu (Kierownik OSPSRL, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego):
 - a) sprawdza poprawność dokumentacji,
 - b) przekazuje formularz „Potwierdzenie spełnienia wymogu kompetencji”, stanowiącego Załącznik Nr 7 do niniejszych zasad, Szefowi Pionu SRL,
 - c) oryginały formularzy dedykowanego sprawdzenia kompetencji, stanowiących Załączniki Nr 4-6 do niniejszych zasad, przesyła do Pełnomocnika. W uzasadnionych przypadkach (np. w celu określenia elementów, na które należy zwrócić szczególną uwagę w trakcie kolejnego dedykowanego sprawdzenia kompetencji) sporządza ich kopię. W takim przypadku, za ich przechowywanie odpowiada szef zespołu (Kierownik OSPSRL, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu
-

- lotniczego) w sposób gwarantujący brak dostępu przez osoby nieupoważnione;
- 3) Pełnomocnik po otrzymaniu stosownej dokumentacji:
 - a) dokonuje jej analizy,
 - b) dołącza do rejestru monitoringu kompetencji,
 - c) dokonuje odpowiedniego wpisu do rozkazu dziennego Szefa SSRL – w przypadku przedłużenia ważności uprawnienia,
 - d) sporządza wyciąg z rozkazu dziennego Szefa SSRL SZ RP i następnie przesyła go do zainteresowanych. Otrzymany z SSRL SZ RP wyciąg z rozkazu dziennego Szefa SSRL SZ RP włączany jest do teczki personalnej kontrolera ruchu lotniczego.
 39. Kontroler ruchu lotniczego zostaje uznany za kompetentnego w przypadku uzyskania pozytywnego wyniku (zaliczenia) ze sprawdzenia wiedzy teoretycznej oraz sprawdzenia umiejętności praktycznych.
 40. Kontroler ruchu lotniczego zostaje uznany za niekompetentnego jeżeli nie zaliczył sprawdzenia wiedzy teoretycznej lub nie zaliczył sprawdzenia umiejętności praktycznych.
 41. W przypadku uznania kontrolera ruchu lotniczego za niekompetentnego:
 - 1) osoba oceniająca niezwłocznie informuje szefa zespołu oraz Szefa Pionu SRL;
 - 2) Szef Pionu SRL - bez względu na dotychczasową ważność uprawnienia uznaje kontrolera ruchu lotniczego za czasowo niezdolnego do wykonywania czynności lotniczych związanych z tym uprawnieniem.
 42. W przypadku uznania kontrolera ruchu lotniczego za niekompetentnego, kolejne dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzane jest przez inną niż poprzednio osobę oceniającą, nie wcześniej jednak niż po zrealizowaniu wszystkich uprzednio sformułowanych zaleceń.

7.6 Procedury odwoławcze

1. Kontroler ruchu lotniczego jest w trybie natychmiastowym uznawany za czasowo niezdolnego do wykonywania czynności lotniczych:
 - 1) jeśli w trakcie prowadzonego monitoringu ciągłego zaobserwowano obniżoną zdolność w zakresie związanym z bezpiecznym i efektywnym sprawowaniem służby kontroli ruchu lotniczego, powtarzające się odstępstwa od przyjętych standardów i technik pracy lub rażące zaniedbania wobec obowiązujących przepisów/procedur i decyzją szefa zespołu został skierowany do dedykowanego sprawdzenia kompetencji;
 - 2) w przypadku uznania za niekompetentnego podczas dedykowanego sprawdzenia kompetencji.
 2. Wszczęcie procedury odwoławczej nie wstrzymuje konieczności odsunięcia kontrolera ruchu lotniczego od wykonywania czynności lotniczych.
 3. Kontrolerowi ruchu lotniczego, który został uznany za niekompetentnego w ramach prowadzonego monitoringu ciągłego nie przysługuje prawo odwołania.
-

4. Kontroler ruchu lotniczego składa pisemne odwołanie od wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji do Pełnomocnika przedstawiając przyczynę odwołania w terminie 7 dni kalendarzowych od daty przekazania mu wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji.
5. Po otrzymaniu odwołania Pełnomocnik dokonuje analizy dokumentacji dotyczącej dedykowanego sprawdzenia kompetencji i następnie może uznać:
 - 1) odwołanie za niezasadne i utrzymać w mocy negatywny wynik dedykowanego sprawdzenia kompetencji;
 - 2) odwołanie za zasadne i:
 - a) wyznaczyć osobę oceniającą celem ponownego przeprowadzenia dedykowanego sprawdzenia kompetencji,
 - b) uczestniczyć w ponownym dedykowanym sprawdzeniu kompetencji.
6. Wynik ponownego dedykowanego sprawdzenia kompetencji uznaje się za ostateczny.

7.7 Przedłużenie i wznowienie ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI/STDI oraz CCA

1. Datę ważności uprawnień wpisanych do licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL), uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI, STDI i CCA określa się na 36 miesięcy licząc od daty uzyskania pozytywnego wyniku z egzaminu i oceny warunkującego uzyskanie danego uprawnienia.
 2. Uprawnienia uzupełniające w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego określa się na 3, 6, 9 lat lub bezterminowo od daty uzyskania pozytywnego wyniku z oceny biegłości językowej.
 3. Przedłużenie ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI, STDI i CCA może nastąpić pod warunkiem uzyskania pozytywnego wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji przeprowadzonego dla danego uprawnienia.
 4. Dedykowane sprawdzenie kompetencji w celu przedłużenia uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI, STDI i CCA przeprowadzane jest przez osobę oceniającą w okresie ważności uprawnienia, jednak nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu wygaśnięcia jego ważności i może nastąpić w okresie do 3 miesięcy po upływie terminu wygaśnięcia ich ważności. W przypadku uprawnienia uzupełniającego w jednostce, warunkiem przystąpienia do dedykowanego sprawdzenia kompetencji w celu przedłużenia ważności uprawnienia jest spełnienie wymogów w zakresie wymaganego poziomu kompetencji, o którym mowa w podrozdziale 7.1.
 5. Po zakończeniu dedykowanego sprawdzenia kompetencji w celu przedłużenia uprawnień, osoba oceniająca dokonuje odręcznego wpisu nowej daty ważności uprawnienia w licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL).
 6. Przedłużenie ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie biegłości językowej przeprowadza ośrodek egzaminacyjny na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Poziom biegłości językowej ustalany jest według skali klasyfikacji podanej w Dodatku 1 do Załącznika I do Rozporządzenia 2015/340. Okres ważności uprawnienia uzupełniającego w zakresie biegłości językowej dla poszczególnych poziomów jest następujący:
 - 1) w odniesieniu do języka polskiego:
-

- a) bezterminowo – dla posiadaczy uprawnień do prowadzenia korespondencji radiowej w radiowych sieciach powietrznych w języku polskim nadanego przez rektora-komendanta LAW zgodnie z obowiązującą Instrukcją organizacji lotniczej łączności radiowej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) zależnie od wyniku oceny, odpowiednio:
 - 3 lata od daty oceny – w przypadku poziomu operacyjnego (poziom 4),
 - 6 lat od daty oceny – w przypadku poziomu rozszerzonego (poziom 5),
 - 9 lat od daty oceny – w przypadku poziomu biegłego (poziom 6);
 - 2) w odniesieniu do języka angielskiego, zależnie od wyniku oceny, odpowiednio:
 - a) 3 lata od daty oceny – w przypadku poziomu operacyjnego (poziom 4),
 - b) 6 lat od daty oceny – w przypadku poziomu rozszerzonego (poziom 5),
 - c) 9 lat od daty oceny – w przypadku poziomu biegłego (poziom 6).
 7. Wznowienie ważności uprawnień uzupełniającego w jednostce lub PAR może nastąpić pod warunkiem:
 - 1) przywrócenia wymaganego poziomu kompetencji w zakresie danego uprawnienia – zgodnie z zasadami określonymi w podrozdziale 7.2;
 - 2) uzyskania pozytywnego wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji – w przypadku, gdy dedykowane sprawdzenie kompetencji nie było wymagane w etapie przywracania wymaganego poziomu kompetencji.
 8. Wznowienie ważności uprawnień OJTI lub STDI może nastąpić pod warunkiem:
 - 1) ukończenia z wynikiem pozytywnym szkolenia odświeżającego dla instruktorów szkolenia praktycznego;
 - 2) uzyskania pozytywnego wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji w zakresie uprawnień OJTI/STDI, pod warunkiem, że:
 - a) dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzone zostanie nie później niż w ciągu 1 roku od daty wygaśnięcia ważności uprawnień OJTI lub STDI,
 - b) w przypadku uprawnień OJTI – rolę praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego podczas dedykowanego sprawdzenia kompetencji pełnić będzie kontroler ruchu lotniczego posiadający ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce.
 9. Wznowienie ważności uprawnień CCA może nastąpić pod warunkiem:
 - 1) ukończenia z wynikiem pozytywnym szkolenia odświeżającego dla osób oceniających;
 - 2) uzyskania pozytywnego wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji w zakresie uprawnień CCA, pod warunkiem, że zostanie ono przeprowadzone nie później niż w ciągu 1 roku od daty wygaśnięcia ważności uprawnień CCA.
 10. Ważność uprawnień STDI, OJTI lub CCA po 1 roku od daty jego wygaśnięcia nie może zostać wznowiona, a uprawnienie ulega cofnięciu.
 11. W uzasadnionych przypadkach, Szef SSRL SZ RP może określić inne niż opisane powyżej, tymczasowe zasady przedłużenia i wznowienia ważności uprawnień uzupełniających w jednostce, PAR, OJTI, STDI i CCA oraz uprawnień uzupełniającego w zakresie biegłości językowej. Zasady te mogą uwzględniać szkolenie
-

teoretyczne oraz praktyczne z wykorzystaniem urządzeń symulacji ruchu lotniczego.

12. W przypadkach, o których mowa w ust 7-9, okresy przedłużonej albo wznowionej ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce, PAR, OJTI/STDI oraz CCA liczone są od dnia upływu poprzedniego lub kolejnego okresu ich ważności.
-

Rozdział 8

EGZAMINOWANIE I OCENA PERSONELU ATC

8.1 Przepisy ogólne

1. Nadrzędnym celem egzaminowania i oceny personelu ATC jest obserwacja jakości, ocena standardów pracy oraz praktycznego stosowania wiedzy i zrozumienia tematyki przez personel ATC w celu wydania uprawnienia, uprawnienia uzupełniającego lub uprawnienia uzupełniającego w jednostce.
2. Egzaminy i oceny w celu wydania:
 - 1) uprawnienia i w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego towarzyszącego temu uprawnieniu wpisywanego do licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL),
 - 2) OJTI,
 - 3) STDI,
 - 4) CCArealizowane są na zasadach określonych w przepisach wewnętrznych organizacji szkoleniowej.
3. Egzamin i ocenę w celu wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR przeprowadza wyznaczona przez Pełnomocnika osoba oceniająca.
4. Ocena wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności dla celów, o których mowa w podrozdziale 7.2 ust. 6, przeprowadzana jest na zasadach określonych w przepisach wewnętrznych organizacji szkoleniowej. W wyniku oceny wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności określony zostaje zakres szkolenia teoretycznego oraz praktycznego niezbędny do przywrócenia ważności uprawnień uzupełniających w jednostce lub uprawnienia uzupełniającego PAR, który następnie ujęty zostaje w indywidualnym planie szkolenia w jednostce (ITP) zatwierdzonym przez Szefa SSRL SZ RP.

8.2 Egzamin i ocena w celu wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR

1. Egzamin i ocena umiejętności praktycznych w celu wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR ma na celu sprawdzenie poziomu wiedzy teoretycznej oraz obserwację jakości i standardów pracy w celu porównania z oczekiwanymi standardami kontroli ruchu lotniczego.
 2. Egzamin i ocenę w celu wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR przeprowadza osoba oceniająca wyznaczona przez Pełnomocnika, z zastrzeżeniem, że nie uczestniczyła ona w procesie szkolenia w jednostce kandydata w zakresie objętym planowaną oceną oraz nie jest członkiem najbliższej rodziny kandydata.
 3. Osoby oceniające nie dokonują egzaminu i oceny jeżeli istnieją przesłanki mogące negatywnie wpłynąć na ich obiektywność. O powyższym fakcie, wraz ze wskazaniem przyczyn informują Pełnomocnika.
 4. Do egzaminu i oceny w celu uzyskania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR, może przystąpić kandydat, który:
 - 1) posiada ważne uprawnienie i w stosownych przypadkach uprawnienie uzupełniające towarzyszące temu uprawnieniu wpisywane do licencji praktykanta-
-

- kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL);
- 2) pomyślnie ukończył szkolenia w jednostce;
 - 3) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego (minimum na poziomie 4 wg skali ICAO);
 - 4) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie;
 - 5) posiada ważne orzeczenie lekarskie medycyny pracy.
5. Sprawdzenie spełnienia przez kandydata wymogów, o których mowa w ust. 4, dokonuje szef zespołu. W przypadku, gdy kandydat nie spełnia któregokolwiek z wymagań, o których mowa w ust. 4, osoba oceniająca odmawia przeprowadzenia egzaminu i oceny, a o powyższym fakcie informuje Pełnomocnika.
6. Egzamin i ocena przeprowadzane są na aktywnych, odpowiednio wyposażonych stanowiskach operacyjnych kontroli ruchu lotniczego, z zastrzeżeniem, że odbywają się:
- 1) wyłącznie na stanowiskach operacyjnych właściwych dla uprawnienia podlegającego egzaminowi i ocenie;
 - 2) jeśli to możliwe – w trakcie zorganizowanego szkolenia w powietrzu, a w organach ATC, gdzie występują okresowe wahania ruchu w czasie, z przewidywanym ruchem o natężeniu co najmniej średnim dla stanowiska/przestrzeni;
 - 3) w obecności instruktora OJT posiadającego uprawnienia do pracy na danym stanowisku operacyjnym – w przypadkach, gdy osoba oceniająca nie posiada uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub uprawnienia uzupełniającego PAR właściwego dla egzaminu i oceny;
 - 4) w miarę możliwości – bez obecności osób postronnych,
 - 5) przez minimalny czas trwania:
 - a) 2 godziny – w przypadku uprawnienia uzupełniającego w jednostce,
 - b) 3 radarowe kontrole podejścia z wykorzystaniem PAR – w przypadku PAR.
7. Kandydat powinien być powiadomiony przez wyznaczoną osobę oceniającą o terminie egzaminu i oceny z co najmniej 24-godzinnym wyprzedzeniem, gwarantującym możliwość właściwego przygotowania się.
8. Odmowa przystąpienia przez kandydata do egzaminu i oceny w wyznaczonym terminie musi być przez niego uzasadniona.
9. W przypadku niezgłoszenia się kandydata do egzaminu i oceny, z zastrzeżeniem ust. 10, przyjmuje się, że kandydat nie zaliczył tej oceny.
10. W przypadku uzasadnionej, usprawiedliwionej nieobecności kandydata, spowodowanej w szczególności chorobą lub innymi zdarzeniami losowymi, termin egzaminu i oceny ulega przesunięciu.
11. Egzamin i ocena może zostać przerwany:
- 1) na wniosek kandydata;
 - 2) przez osobę oceniającą:
 - a) w przypadku stwierdzenia, że zostały naruszone warunki bądź zasady przeprowadzania egzaminu i oceny,
 - b) w przypadku stwierdzenia, że wiedza lub umiejętności kandydata w całości
-

wymagają ponownego sprawdzenia.

12. W przypadku, o którym mowa w ust. 11, wynik egzaminu i oceny określa się jako „NIEZALICZONY”.
 13. Przed rozpoczęciem egzaminu i oceny kandydat potwierdza gotowość do jego rozpoczęcia. Osoba oceniająca ma obowiązek powiadomić kandydata o przewidywanym przebiegu egzaminu i oceny, przedstawić elementy, które będą jego przedmiotem, a także konsekwencje wynikające z oceny negatywnej.
 14. Egzamin przeprowadzany jest w formie ustnej lub pisemnej.
 15. Ocena jest prowadzona w formie obserwacji pracy. Oceniany kandydat realizuje czynności lotnicze na stanowisku operacyjnym, a osoba oceniająca na podstawie jego zachowania w odniesieniu do poszczególnych kryteriów czy wskaźników ocenianego aspektu ocenia pracę kandydata oraz porównuje umiejętności operacyjne kandydata z oczekiwanymi standardami kontroli ruchu lotniczego, wyszczególnionymi w protokole z egzaminu i oceny.
 16. Dokonując oceny osoba oceniająca uwzględnia, że ocena kontrolera ruchu lotniczego dotyczy wyłącznie czasu pracy na stanowiskach operacyjnych i odnosi się do faktów (zaobserwowane reakcje i działania ocenianego kontrolera ruchu lotniczego w czasie oceny).
 17. W przypadku, gdy któreś z kryteriów oceny nie mogą zostać ocenione z powodu niezastąpienia sytuacji umożliwiającej ocenę, osoba oceniająca dokonuje sprawdzenia wiedzy teoretycznej kandydata z zakresu tych procedur, w szczególności: procedury awaryjne, akcja odśnieżania lotniska, procedury w warunkach ograniczonej widzialności. Zadawane pytania oparte powinny być na scenariuszu, co pozwala na sprawdzenie, jak kandydat mógłby zareagować w okolicznościach niedających się zaobserwować, a które w świetle szczegółowych procedur kontroli ruchu lotniczego są uważane za istotne.
 18. W przypadku wystąpienia w trakcie egzaminu i oceny sytuacji anormalnej lub awaryjnej osoba oceniająca kontynuuje proces egzaminowania i oceny. W takim przypadku należy wziąć pod uwagę fakt, że postępowanie w takiej sytuacji jest jednym z elementów pracy i powinno być dodatkowym źródłem informacji o kompetencjach kandydata, jednakże osoba oceniająca powinna ograniczyć się do oceny jedynie elementów istotnych i mających wpływ na bezpieczeństwo.
 19. Elementy podlegające egzaminowi i ocenie w zakresie związanym z uzyskaniem uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR określa się w protokole z egzaminu i oceny ujętym w UTP TWR lub UTP APP.
 20. Wynik egzaminu i oceny określa osoba oceniająca jako „ZALICZONY” lub „NIEZALICZONY”.
 21. Kandydat zalicza egzamin i ocenę, jeśli w jej trakcie zaliczy wszystkie obowiązkowe czynności lotnicze (elementy) przewidziane dla tego egzaminu i oceny wskazane w protokole z egzaminu i oceny.
 22. Na zakończenie egzaminu i oceny osoba oceniająca przedstawia i omawia jej wynik z kandydatem. W trakcie omówienia osoba oceniająca uzasadnia wynik oceny, informuje o jakości i poziomie bezpieczeństwa wykonywanych czynności lotniczych i jednocześnie przekazuje ewentualne zalecenia i wskazówki, których wdrożenie pozwoli na zmniejszenie ryzyka popełnienia błędu mogącego skutkować zagrożeniem
-

bezpieczeństwa w ruchu lotniczym.

23. W przypadku negatywnego wyniku oceny osoba oceniająca wskazuje rodzaj i zakres dodatkowego szkolenia, sformułowane zalecenia wpisywane są w dokumentacji oceny, zalecenia te mogą mieć formę:
 - 1) doszkolenia we własnym zakresie – dotyczy w większości przypadków wiedzy teoretycznej;
 - 2) odbycia dodatkowego szkolenia z wykorzystaniem urządzeń symulacji ruchu lotniczego lub na stanowisku operacyjnym kontroli ruchu lotniczego;
 - 3) dodatkowego szkolenia w szczególności: szkolenia odświeżające, specjalistyczne, uzupełniające, zapoznawcze.
24. Zalecenia, o których mowa w ust. 23, przekazywane są osobie oceniającej wyznaczonej do przeprowadzenia kolejnego egzaminu i oceny.
25. Wszelkie uwagi, spostrzeżenia, zalecenia i wynik egzaminu i oceny wpisywane są w dokumentacji egzaminu i oceny. Kandydat każdorazowo potwierdza własnoręcznym podpisem zapoznanie się z wynikiem egzaminu i oceny.
26. Od wyniku egzaminu i oceny zastosowanie mają procedury odwoławcze określone w podrozdziale 8.4.

8.3 Ocena biegłości językowej

1. Ocenę biegłości językowej mającą na celu określenie biegłości językowej kandydata w odniesieniu do języków polskiego i angielskiego, przeprowadza ośrodek egzaminacyjny na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
2. Poziom biegłości językowej ustalany jest według skali klasyfikacji podanej w Dodatku 1 do Załącznika I Rozporządzenia 2015/340.

8.4 Procedury odwoławcze

1. Procedurę odwoławczą od wyniku egzaminów i ocen w celu wydania:
 - 1) uprawnienia i w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego towarzyszącego temu uprawnieniu wpisywanego do licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL),
 - 2) OJTI,
 - 3) STDI,
 - 4) CCAokreślają przepisy wewnętrzne organizacji szkoleniowej.
 2. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku egzaminu i oceny w zakresie uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR, kontroler ruchu lotniczego ma prawo przystąpienia do egzaminu i oceny poprawkowej.
 3. Kolejne podejście do egzaminu i oceny może nastąpić po zrealizowaniu przez kontrolera ruchu lotniczego zaleceń sformułowanych przez osobę oceniającą.
 4. Egzamin i ocenę poprawkową przeprowadza inna osoba oceniająca.
 5. W przypadku uzyskania negatywnego wyniku z egzaminu i oceny poprawkowej, kontrolerowi ruchu lotniczego przysługuje w terminie 7 dni kalendarzowych od daty egzaminu i oceny poprawkowej prawo wniesienia odwołania do Szefa SSRL SZ RP.
-

Odwołanie składane jest pisemnie wraz z uzasadnieniem.

6. Szef SSRL SZ RP w porozumieniu z Pełnomocnikiem może uznać:
 - 1) odwołanie za niezasadne i utrzymać w mocy negatywny wynik egzaminu/oceny, lub;
 - 2) odwołanie za zasadne i wyznaczyć nowy termin ponownego egzaminu/oceny. W takim przypadku, w egzaminie i ocenie uczestniczy Pełnomocnik.
 7. Decyzja Szefa SSRL SZ RP w sprawie odwołania jest ostateczna.
 8. Procedurę odwoławczą od wyniku oceny biegłości językowej określają przepisy wewnętrzne ośrodka egzaminacyjnego.
-

Rozdział 9

REJESTRY ORAZ DOKUMENTACJA PROCESU SZKOLENIA I LICENCJONOWANIA

9.1 Rejestry

1. W celach związanych z dokumentacją procesu szkolenia i licencjonowania personelu ATC i BOZ prowadzi się rejestr personelu ATC, rejestr monitoringu kompetencji oraz rejestr personelu Pionu SRL.
 2. Rejestry, o których mowa w ust. 1, mogą być prowadzone z wykorzystaniem dedykowanych programów i systemów teleinformatycznych.
 3. Rejestr personelu ATC prowadzi Szef SSRL SZ RP i ujmuje w nim:
 - 1) listę członków;
 - 2) karty osobowe członków;
 - 3) teczki personalne członków wraz z zawartymi w nich dokumentami.
 4. Do rejestru wpisuje się:
 - 1) kontrolerów ruchu lotniczego;
 - 2) kandydatów na kontrolerów ruchu lotniczego, którzy uzyskali licencję praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL).
 5. W karcie osobowej członka personelu ATC wpisuje się następujące dane ewidencyjne:
 - 1) dane osobowe:
 - a) imiona i nazwiska,
 - b) numer ewidencyjny PESEL, datę i miejsce urodzenia,
 - c) imię ojca,
 - d) zajmowane stanowisko służbowe;
 - 2) numer członka personelu ATC, którym oznaczane są wszystkie wydane mu licencje i uprawnienia;
 - 3) wykaz posiadanych licencji oraz uprawnień z uwzględnieniem:
 - a) oznaczenia licencji i uprawnień,
 - b) daty wydania licencji i uprawnień,
 - c) uprawnień wpisanych do licencji, z oznaczeniem terminu ich ważności i przedłużenia ich ważności,
 - d) okresów zawieszenia licencji oraz uprawnień wpisanych do licencji,
 - e) danych dotyczących uprawnień w zakresie biegłości językowej.
 6. Teczka personalna członka personelu ATC stanowi odrębną część rejestru i zawiera:
 - 1) oświadczenie o wyrażeniu zgody przez członka personelu ATC na przetwarzanie danych osobowych w celu wydania licencji – dotyczy tylko pracownika resortu obrony narodowej;
 - 2) dokumentację złożoną w związku z ubieganiem się o wymianę, wydanie licencji oraz o wydanie albo wznowienie ważności uprawnień wpisywanych do licencji;
-

- 3) protokoły z przeprowadzonych egzaminów i ocen w celu wydania licencji albo do wydania lub wznowienia ważności uprawnień wpisywanych do licencji;
 - 4) informacje dotyczące zdarzeń lotniczych z udziałem członka personelu ATC.
 7. Dane osobowe członka personelu ATC zawarte w rejestrze i teczce personalnej podlegają ochronie zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.
 8. Skreślenie członka personelu ATC z rejestru następuje w przypadku:
 - 1) upływu 5 lat od utraty ważności uprawnień wpisanych do licencji;
 - 2) śmierci albo uznania za zmarłego.
 9. Za aktualizację danych osobowych w rejestrze odpowiada Szef Pionu SRL.
 10. Rejestr monitoringu kompetencji prowadzi Pełnomocnik i ujmuje w nim:
 - 1) zestawienie przeprowadzonych dla danego członka personelu ATC dedykowanych sprawdzeń kompetencji;
 - 2) formularze dedykowanych sprawdzeń kompetencji dla:
 - a) kontrolera ruchu lotniczego, stanowiący Załącznik Nr 4 do niniejszych zasad,
 - b) instruktora OJT/STD, stanowiący Załącznik Nr 5 do niniejszych zasad,
 - c) osoby oceniającej (CCA), stanowiący Załącznik Nr 6 do niniejszych zasad.
 11. Dane osobowe członka personelu ATC zawarte w rejestrze podlegają ochronie zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.
 12. Za rejestr personelu Pionu SRL odpowiada Szef Pionu SRL i ujmuje w nim:
 - 1) zestawienie czasu korzystania z praw wynikających z uprawnień uzupełniających w jednostce przez personel ATC na potrzeby spełnienia wymogu kompetencji w zakresie minimalnego czasu pracy na stanowisku operacyjnym;
 - 2) dane dotyczące ważności:
 - a) uprawnień uzupełniających w jednostce i PAR oraz dedykowanych sprawdzeń kompetencji dotyczących tych uprawnień,
 - b) uprawnień OJTI/STDI i CCA oraz dedykowanych sprawdzeń kompetencji dotyczących tych uprawnień,
 - c) uprawnień w zakresie biegłości językowej w odniesieniu do języka angielskiego,
 - d) szkoleń odświeżających (TWR/APP, OJTI-STDI/CCA),
 - e) szkoleń w zakresie TRM,
 - f) orzeczeń lotniczo – lekarskich oraz medycyny pracy;
 - 3) teczkę personalną podległego personelu ATC i BOZ.
 13. Teczka personalna podległego personelu ATC i BOZ prowadzona przez Szefa Pionu SRL lub osobę przez niego upoważnioną, zawiera:
 - 1) dane osobowe członka personelu ATC i BOZ (karta osobowa) wraz z wykazem posiadanych uprawnień;
 - 2) dokumenty potwierdzające spełnienie wymogu kompetencji – dotyczy personelu ATC, tj.
 - a) potwierdzenie spełnienia wymogu kompetencji, zgodnie z formularzem
-

stanowiącym Załącznik Nr 7 do niniejszych zasad,

- b) przywrócenie kompetencji po przerwie w pracy, zgodnie z formularzem? stanowiącym Załącznik Nr 3 do niniejszych zasad;
 - 3) wyciągi z rozkazów dziennych Szefa SSRL SZ RP lub ich kopie dotyczące uzyskania, wznowienia, przedłużenia, zawieszenia i cofnięcia uprawnień – dotyczy personelu ATC;
 - 4) wyciągi z rozkazu dziennego dowódcy jednostki wojskowej dotyczące nadania uprawnień specjalisty AIS – dotyczy personelu BOZ;
 - 5) kopie zaświadczeń o odbytych szkoleniach;
 - 6) inne – według uznania Szefa Pionu SRL.
14. Teczkę personalną prowadzi się przez okres wykonywania obowiązków służbowych w Pionie SRL.
 15. Przez okres 1 roku od chwili skreślenia z rejestru personelu ATC, o którym mowa w ust. 3, przechowuje się:
 - 1) kartę osobową i teczkę personalną członka personelu ATC;
 - 2) dokumenty członka personelu ATC zawarte w rejestrze monitoringu kompetencji.
 16. Po upływie okresu przechowywania, o którym mowa w ust. 15, dokumenty podlegają fizycznemu zniszczeniu w sposób uniemożliwiający ich ponowne odtworzenie.

9.2 Dokumentacja

1. Za zapewnienie, prowadzenie i aktualizację dokumentacji dotyczącej procesu szkolenia i licencjonowania w Pionie SRL odpowiada Szef Pionu SRL.
 2. Dokumentację udostępnia się na żądanie dowódcy jednostki wojskowej, w którego kompetencji pozostaje Pion SRL oraz osobom kontrolującym, upoważnionym do przeprowadzenia kontroli.
 3. Jeśli inne przepisy nie określają inaczej, dla celów związanych z zapewnieniem, prowadzeniem, aktualizacją i przechowywaniem dokumentacji procesu szkolenia i licencjonowania w Pionie SRL dopuszcza się wykorzystywanie wersji elektronicznych dokumentów oraz dedykowanych programów i systemów teleinformatycznych.
 4. Dokumentacja szkoleniowa Pionu SRL obejmuje:
 - 1) plany szkolenia w jednostce (UTP);
 - 2) dokumentację związaną z procesem szkolenia personelu ATC sporządzoną na zasadach określonych w planach szkolenia w jednostce (UTP);
 - 3) plan szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ;
 - 4) dokumentację związaną z procesem szkolenia personelu BOZ;
 - 5) dokumentację związaną z prowadzonym w Pionie SRL szkoleniem specjalistycznym i obejmującą:
 - a) plan szkolenia uzupełniającego – specjalistycznego Pionu SRL (na dany rok),
 - b) materiały szkoleniowe,
 - c) dzienniki lekcyjne,
 - d) prezentacje multimedialne,
-

e) konspekty do zajęć (gdy są wymagane).

5. Dokumentacja związana z procesem szkolenia personelu ATC przechowywana jest na zasadach określonych w planach szkolenia w jednostce (UTP) w sposób uniemożliwiający wgląd osobom postronnym.
 6. Dokumentacja związana z procesem szkolenia personelu BOZ przechowywana jest na zasadach określonych w Planie szkolenia do uzyskania uprawnienia specjalisty AIS w BOZ w sposób uniemożliwiający wgląd osobom postronnym.
 7. Dokumentacja związana z prowadzonym w Pionie SRL szkoleniem specjalistycznym przechowywana jest do końca roku następującego po roku wytworzenia.
 8. Po okresie, o którym mowa w ust. 6-7, dokumenty podlegają fizycznemu zniszczeniu w sposób uniemożliwiający ponowne odtworzenie danych.
-

Wzór licencji praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (S-MATCL)

I. Awers

Strona 5

XI	Wyjaśnienia skrótów <i>Decode of abbreviations</i>
Uprawnienia/Ratings	
ADV	- kontroli lotniska <i>(Aerodrome Control Visual)</i>
ADI	- kontroli lotniska instrumentalnej <i>(Aerodrome Control Instrument)</i>
APP	- kontroli zbliżania proceduralnej <i>(Approach Control Procedural)</i>
APS	- kontroli zbliżania dozorowanej <i>(Approach Control Surveillance)</i>
Uprawnienia uzupełniające/Rating endorsements	
AIR	- kontroli startów i lądowań <i>(Air Control)</i>
GMC	- kontroli ruchu naziemnego <i>(Ground Movement Control)</i>
GMS	- kontroli ruchu naziemnego za pomocą radaru <i>(Ground Movement Surveillance)</i>
TWR	- kontroli lotniska <i>(Tower Control)</i>
RAD	- kontroli za pomocą radaru <i>(Radar)</i>
PAR	- kontroli podejścia za pomocą radaru precyzyjnego <i>(Precision Approach Radar)</i>
SRA	- kontroli zbliżania za pomocą radaru <i>(Surveillance Radar Approach)</i>
Uprawnienia uzupełniające/Licence endorsements	
OJTI	- instruktora szkolenia operacyjnego <i>(On-the-Job Training Instructor)</i>
STDI	- instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego <i>(Synthetic Training Device Instructor)</i>
CCA	- osoby oceniającej <i>(Controller Competence Assesor)</i>

Strona 6

IXb	Pozostałe uprawnienia uzupełniające <i>Other endorsements</i>		
1) Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi: <i>The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsements:</i>			
Uprawnienie uzupełniające <i>Endorsement</i>	Data wydania <i>Date of first issue</i>	Podstawa <i>Legal basis</i>	
OJTI			
STDI			
CCA			
2) Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej: <i>Language proficiency endorsement:</i>			
Język <i>Language</i>	Poziom <i>Level</i>	Ważne do: <i>Valid until:</i>	Podstawa <i>Legal basis</i>
Polski <i>Polish</i>			
Angielski <i>English</i>			
IXc	Uwagi <i>Remarks</i>		

Strona 1

RZECZPOSPOLITA POLSKA
REPUBLIC OF POLAND

Ministerstwo Obrony Narodowej
Ministry of National Defence

**LICENCJA PRAKTYKANTA-
WOJSKOWEGO KONTROLERA
RUCHU LOTNICZEGO**

**STUDENT MILITARY AIR TRAFFIC
CONTROLLER LICENCE**

Wydana zgodnie ze standardami ICAO
Issued in accordance with ICAO standards

II. Rewers

Strona 2

Strona 3

Strona 4

I	Państwo wydania/ <i>State of issue:</i> RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND	IXa	Prawa wynikające z licencji <i>Privileges</i>			X	Uprawnienia i uprawnienia uzupełniające z datą ważności <i>Ratings and endorsements with expiry dates</i>				
II	Nazwa licencji/ <i>Title of licence:</i> Licencja praktykanta-wojskowego kontrolera ruchu lotniczego Student-military air traffic controller licence (S-MATCL)	Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami i towarzyszącymi im uprawnieniami uzupełniającymi: <i>The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsements:</i>			Organ	Uprawnienie/ Uprawnienie Uzupełniające	Ważne do:	Podpis	Podstawa		
III	Numer licencji/ <i>Serial number of the licence:</i>				<i>Unit</i>	<i>Rating/Endorsement</i>	<i>Expiry date</i>	<i>Signature</i>	<i>Legal basis</i>		
IV	Imię i nazwisko posiadacza/ <i>Name of the holder in full</i>	Uprawnienie	Data wydania	Podstawa							
IVa	Data i miejsce urodzenia/ <i>Date and place of birth:</i>	<i>Rating</i>	<i>Date of first issue</i>	<i>Legal basis</i>							
V	Obywatelstwo/ <i>Nationality:</i> polskie Polish	ADV									
VI	Podpis posiadacza/ <i>Signature of holder:</i>	ADI									
VII	Organ wydający/ <i>Issuing competent authority:</i> Minister Obrony Narodowej Ministry of National Defence	APP									
VIII	Data, podpis i pieczęć wydającego/ <i>Date, Signature and Stamp of Issuing Officer</i> z up. Ministra Obrony Narodowej dd/mm/rrrr	APS									
		Uprawnienie uzupełniające	Data wydania	Podstawa							
		<i>Rating endorsement</i>	<i>Date of first issue</i>	<i>Legal basis</i>							
		AIR									
		GMC									
		GMS									
		TWR									
		RAD									
		PAR									
		SRA									

III. Opis

Licencja ma formę 6-stronicowego dokumentu wydawanego na pasie, w którym każda strona stanowi 1/3 pasa. Licencję wydaje się na papierze koloru białego, tekst pisany jest różnej wielkości czcionką w kolorze czarnym, styl czcionki – Calibri. Licencja posiada stronę tytułową określającą rodzaj dokumentu, standardowe części oznaczone numeracją rzymską zawierające stałe wpisy do licencji w języku polskim i angielskim. Licencja zabezpieczana jest hologramem, umieszczanym na pierwszej stronie.

1. Awers – strona 1 (tytułowa) zawierająca wpisy stałe:

- 1) napis „RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND” pisany wielkimi literami;
- 2) napis „Ministerstwo Obrony Narodowej Ministry of National Defence” pisany małymi literami;
- 3) napis „LICENCJA PRAKTYKANTA-WOJSKOWEGO KONTROLERA RUCHU LOTNICZEGO” pisany wielkimi literami;
- 4) napis „STUDENT MILITARY AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE” pisany wielkimi literami;
- 5) napis „Wydana zgodnie ze standardami ICAO Issued in accordance with ICAO standards” pisany kursywą małymi literami.

2. Rewers – strona 2 zawierająca:

1) wpisy stałe:

- a) część I zawiera nadruk w języku polskim „Państwo wydania” „Rzeczpospolita Polska” i angielskim ”State of issue” „Republic of Poland”,
- b) część II zawiera nazwę licencji w języku polskim i angielskim,
- c) część VII zawiera nazwę organu wydającego licencję w języku polskim i angielskim;

2) wpisy zmienne:

- a) część III zawiera numer licencji składający się z: oznaczenia PL – kodu przydzielonego Rzeczypospolitej Polskiej przez Organizację Narodów Zjednoczonych, kolejnych cyfr osobistego numeru członka personelu lotniczego, przydzielonego w rejestrze personelu ATC oraz skrótu nazwy licencji,
- b) część IV przeznaczona jest na wpisanie imienia i nazwiska posiadacza licencji,
- c) część IVa przeznaczona jest na wpisanie daty i miejsca urodzenia posiadacza licencji w następujący sposób dd/mm/rrrr,
- d) część V przeznaczona jest na wpisanie obywatelstwa posiadacza licencji w języku polskim i angielskim,
- e) część VI przeznaczona jest na podpis posiadacza licencji,
- f) część VIII przeznaczona jest na podpis Szefa Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego SZRP wydającego licencję w imieniu Ministra Obrony Narodowej, datę wydania licencji oraz pieczęć urzędową Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego SZRP.

3. Rewers – strona 3 zawierająca:

1) wpisy stałe:

- a) część IXa zawiera nadruk w języku polskim „prawa wynikające z licencji” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Privileges” pisany kursywą,
 - b) nadruk w języku polskim „Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami i towarzyszącymi im uprawnieniami uzupełniającymi:” i angielskim „The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsements:”;
- 2) wpisy zmienne:
- a) część IXa przeznaczona jest na wpisanie uprawnień wynikających z licencji (ADV, ADI, APP, APS lub AIR, GMC, GMS, TWR, RAD, PAR, SRA), z uwzględnieniem:
 - data wydania: pisana w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
 - podstawa: np. NR-1/SSRL SZRP 15/06/2021 lub gdy nie wydano „---”,
 - data ważności: np. bezterminowo, 15/06/2021.
4. Rewers – strona 4 zawierająca:
- 1) wpisy stałe:
 - a) część X zawiera nadruk w języku polskim „uprawnienia i uprawnienia uzupełniające z datą ważności” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Ratings and endorsements with expiry dates” pisany kursywą;
 - 2) wpisy zmienne:
 - a) część X przeznaczona jest na wpisanie:
 - uprawnień wraz z datą ważności w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2020,
 - podpis osoby upoważnionej przez Szefa SSRL SZ RP do dokonywania wpisów w licencji,
 - podstawa: np. NR-1/SSRL SZRP 15/06/2020.
5. Awers – strona 5 zawierająca wpisy stałe w części XI:
- 1) nadruk w języku polskim „Wyjaśnienia skrótów” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Decode of abbreviations” pisany kursywą;
 - 2) nadruk w języku polskim i angielskim „Uprawnienia” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Ratings” pisany kursywą;
 - 3) nadruk „ADV” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli lotniska” pisany małymi literami i w angielskim „Aerodrome Control Visual” pisany kursywą;
 - 4) nadruk „ADI” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli lotniska instrumentalnej” pisany małymi literami i w angielskim „Aerodrome Control Instrument” pisany kursywą;
 - 5) nadruk „APP” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli zbliżania proceduralnej” pisany małymi literami i w angielskim
-

- „Approach Control Procedural” pisany kursywą;
- 6) nadruk „APS” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli zbliżania dozorowanej” pisany małymi literami i w angielskim „Approach Control Surveillance” pisany kursywą;
 - 7) nadruk w języku polskim „Uprawnienia uzupełniające” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Rating endorsements” pisany pogrubioną czcionką;
 - 8) nadruk „AIR” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli startów i lądowań” pisany małymi literami i w angielskim „Air Control” pisany kursywą;
 - 9) nadruk „GMC” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli ruchu naziemnego” pisany małymi literami i w angielskim „Ground Movement Control” pisany kursywą;
 - 10) nadruk „GMS” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli ruchu naziemnego za pomocą radaru” pisany małymi literami i w angielskim „Ground Movement Surveillance” pisany kursywą;
 - 11) nadruk „TWR” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli lotniska” pisany małymi literami i w angielskim „Tower Control” pisany kursywą;
 - 12) nadruk „RAD” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli za pomocą radaru” pisany małymi literami i w angielskim „Radar” pisany kursywą;
 - 13) nadruk „PAR” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli podejścia za pomocą radaru precyzyjnego” pisany małymi literami i w angielskim „Precision Approach Radar” pisany kursywą;
 - 14) nadruk „SRA” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli zbliżania za pomocą radaru” pisany małymi literami i w angielskim „Surveillance Radar Approach” pisany kursywą;
 - 15) nadruk „OJTI” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „instruktora szkolenia operacyjnego” pisany małymi literami, i w angielskim „On-the-Job Training Instructor” pisany kursywą;
 - 16) nadruk „STDI” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego” pisany małymi literami i w angielskim „Synthetic Training Device Instructor” pisany kursywą;
 - 17) nadruk „CCA” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „osoby oceniającej” pisany małymi literami i w angielskim „Controller Competence Assesor” pisany kursywą.
6. Awers – strona 6 zawierająca:
- 1) wpisy stałe:
 - a) część IXb zawiera nadruk w języku polskim „Pozostałe uprawnienia uzupełniające” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Other endorsements” pisany kursywą,
 - b) nadruk w języku polskim „1) Posiadacz jest uprawniony do wykonywania
-

czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi:" pisany małymi literami i angielskim „The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsements:" pisany kursywą,

- c) nadruk w języku polskim „2) Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej:" pisany małymi literami i angielskim „Language proficiency endorsement:" pisany kursywą;

2) wpisy zmienne:

- a) część IXb przeznaczona jest na wpisanie pozostałych uprawnień uzupełniających (OJTI, STDI, CCA) oraz uprawnień uzupełniających w zakresie biegłości językowej, z uwzględnieniem:

- data wydania: pisana w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
- podstawa: np. Z-150/LAW 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
- poziom: cyfra arabska,
- data ważności: np. bezterminowo lub w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2021;

- b) część IXc przeznaczona jest na wpisanie uwag.
-

Wzór licencji wojskowego kontrolera ruchu lotniczego (MATCL)

I. Awers

Strona 5

Strona 6

Strona 1

<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">XI</td> <td style="text-align: center;">Wyjaśnienia skrótów <i>Decode of abbreviations</i></td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uprawnienia/Ratings</td> </tr> <tr> <td style="width: 5%;">ADV</td> <td>- kontroli lotniska <i>(Aerodrome Control Visual)</i></td> </tr> <tr> <td>ADI</td> <td>- kontroli lotniska instrumentalnej <i>(Aerodrome Control Instrument)</i></td> </tr> <tr> <td>APP</td> <td>- kontroli zbliżania proceduralnej <i>(Approach Control Procedural)</i></td> </tr> <tr> <td>APS</td> <td>- kontroli zbliżania dozorowanej <i>(Approach Control Surveillance)</i></td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uprawnienia uzupełniające/Rating endorsements</td> </tr> <tr> <td>AIR</td> <td>- kontroli startów i lądowań <i>(Air Control)</i></td> </tr> <tr> <td>GMC</td> <td>- kontroli ruchu naziemnego <i>(Ground Movement Control)</i></td> </tr> <tr> <td>GMS</td> <td>- kontroli ruchu naziemnego za pomocą radaru <i>(Ground Movement Surveillance)</i></td> </tr> <tr> <td>TWR</td> <td>- kontroli lotniska <i>(Tower Control)</i></td> </tr> <tr> <td>RAD</td> <td>- kontroli za pomocą radaru <i>(Radar)</i></td> </tr> <tr> <td>PAR</td> <td>- kontroli podejścia za pomocą radaru precyzyjnego <i>(Precision Approach Radar)</i></td> </tr> <tr> <td>SRA</td> <td>- kontroli zbliżania za pomocą radaru <i>(Surveillance Radar Approach)</i></td> </tr> <tr> <td colspan="2">Uprawnienia uzupełniające/Licence endorsements</td> </tr> <tr> <td>OJTI</td> <td>- instruktora szkolenia operacyjnego <i>(On-the-Job Training Instructor)</i></td> </tr> <tr> <td>STDI</td> <td>- instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego <i>(Synthetic Training Device Instructor)</i></td> </tr> <tr> <td>CCA</td> <td>- osoby oceniającej <i>(Controller Competence Assesor)</i></td> </tr> </table>	XI	Wyjaśnienia skrótów <i>Decode of abbreviations</i>	Uprawnienia/Ratings		ADV	- kontroli lotniska <i>(Aerodrome Control Visual)</i>	ADI	- kontroli lotniska instrumentalnej <i>(Aerodrome Control Instrument)</i>	APP	- kontroli zbliżania proceduralnej <i>(Approach Control Procedural)</i>	APS	- kontroli zbliżania dozorowanej <i>(Approach Control Surveillance)</i>	Uprawnienia uzupełniające/Rating endorsements		AIR	- kontroli startów i lądowań <i>(Air Control)</i>	GMC	- kontroli ruchu naziemnego <i>(Ground Movement Control)</i>	GMS	- kontroli ruchu naziemnego za pomocą radaru <i>(Ground Movement Surveillance)</i>	TWR	- kontroli lotniska <i>(Tower Control)</i>	RAD	- kontroli za pomocą radaru <i>(Radar)</i>	PAR	- kontroli podejścia za pomocą radaru precyzyjnego <i>(Precision Approach Radar)</i>	SRA	- kontroli zbliżania za pomocą radaru <i>(Surveillance Radar Approach)</i>	Uprawnienia uzupełniające/Licence endorsements		OJTI	- instruktora szkolenia operacyjnego <i>(On-the-Job Training Instructor)</i>	STDI	- instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego <i>(Synthetic Training Device Instructor)</i>	CCA	- osoby oceniającej <i>(Controller Competence Assesor)</i>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">IXb</td> <td style="text-align: center;">Pozostałe uprawnienia uzupełniające <i>Other endorsements</i></td> </tr> <tr> <td colspan="2">1) Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi: <i>The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsements:</i></td> </tr> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;">Uprawnienie uzupełniające <i>Endorsement</i></td> <td style="width: 30%; text-align: center;">Data wydania <i>Date of first issue</i></td> <td style="width: 40%; text-align: center;">Podstawa <i>Legal basis</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">OJTI</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">STDI</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">CCA</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="2">2) Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej: <i>Language proficiency endorsement:</i></td> </tr> <tr> <td style="width: 20%; text-align: center;">Język <i>Language</i></td> <td style="width: 15%; text-align: center;">Poziom <i>Level</i></td> <td style="width: 20%; text-align: center;">Ważne do: <i>Valid until:</i></td> <td style="width: 45%; text-align: center;">Podstawa <i>Legal basis</i></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Polski <i>Polish</i></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Angielski <i>English</i></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">IXc</td> <td colspan="3" style="text-align: center;">Uwagi <i>Remarks</i></td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="height: 40px;"></td> </tr> </table>	IXb	Pozostałe uprawnienia uzupełniające <i>Other endorsements</i>	1) Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi: <i>The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsements:</i>		Uprawnienie uzupełniające <i>Endorsement</i>	Data wydania <i>Date of first issue</i>	Podstawa <i>Legal basis</i>	OJTI			STDI			CCA			2) Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej: <i>Language proficiency endorsement:</i>		Język <i>Language</i>	Poziom <i>Level</i>	Ważne do: <i>Valid until:</i>	Podstawa <i>Legal basis</i>	Polski <i>Polish</i>				Angielski <i>English</i>				IXc	Uwagi <i>Remarks</i>							<p>RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND</p> <p>Ministerstwo Obrony Narodowej Ministry of National Defence</p> <p>LICENCJA WOJSKOWEGO KONTROLERA RUCHU LOTNICZEGO</p> <p>MILITARY AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE</p> <p><i>Wydana zgodnie ze standardami ICAO</i> <i>Issued in accordance with ICAO standards</i></p>
XI	Wyjaśnienia skrótów <i>Decode of abbreviations</i>																																																																											
Uprawnienia/Ratings																																																																												
ADV	- kontroli lotniska <i>(Aerodrome Control Visual)</i>																																																																											
ADI	- kontroli lotniska instrumentalnej <i>(Aerodrome Control Instrument)</i>																																																																											
APP	- kontroli zbliżania proceduralnej <i>(Approach Control Procedural)</i>																																																																											
APS	- kontroli zbliżania dozorowanej <i>(Approach Control Surveillance)</i>																																																																											
Uprawnienia uzupełniające/Rating endorsements																																																																												
AIR	- kontroli startów i lądowań <i>(Air Control)</i>																																																																											
GMC	- kontroli ruchu naziemnego <i>(Ground Movement Control)</i>																																																																											
GMS	- kontroli ruchu naziemnego za pomocą radaru <i>(Ground Movement Surveillance)</i>																																																																											
TWR	- kontroli lotniska <i>(Tower Control)</i>																																																																											
RAD	- kontroli za pomocą radaru <i>(Radar)</i>																																																																											
PAR	- kontroli podejścia za pomocą radaru precyzyjnego <i>(Precision Approach Radar)</i>																																																																											
SRA	- kontroli zbliżania za pomocą radaru <i>(Surveillance Radar Approach)</i>																																																																											
Uprawnienia uzupełniające/Licence endorsements																																																																												
OJTI	- instruktora szkolenia operacyjnego <i>(On-the-Job Training Instructor)</i>																																																																											
STDI	- instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego <i>(Synthetic Training Device Instructor)</i>																																																																											
CCA	- osoby oceniającej <i>(Controller Competence Assesor)</i>																																																																											
IXb	Pozostałe uprawnienia uzupełniające <i>Other endorsements</i>																																																																											
1) Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi: <i>The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsements:</i>																																																																												
Uprawnienie uzupełniające <i>Endorsement</i>	Data wydania <i>Date of first issue</i>	Podstawa <i>Legal basis</i>																																																																										
OJTI																																																																												
STDI																																																																												
CCA																																																																												
2) Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej: <i>Language proficiency endorsement:</i>																																																																												
Język <i>Language</i>	Poziom <i>Level</i>	Ważne do: <i>Valid until:</i>	Podstawa <i>Legal basis</i>																																																																									
Polski <i>Polish</i>																																																																												
Angielski <i>English</i>																																																																												
IXc	Uwagi <i>Remarks</i>																																																																											

III. Opis

Licencja ma formę 6-stronicowego dokumentu wydawanego na pasie, w którym każda strona stanowi 1/3 pasa. Licencję wydaje się na papierze koloru białego, tekst pisany jest różnej wielkości czcionką w kolorze czarnym, styl czcionki – Calibri. Licencja posiada stronę tytułową określającą rodzaj dokumentu, standardowe części oznaczone numeracją rzymską zawierające stałe wpisy do licencji w języku polskim i angielskim. Licencja zabezpieczana jest hologramem, umieszczanym na pierwszej stronie.

1. Awers – strona 1 (tytułowa) zawierająca wpisy stałe:

- 1) napis „RZECZPOSPOLITA POLSKA REPUBLIC OF POLAND” pisany wielkimi literami;
- 2) napis „Ministerstwo Obrony Narodowej Ministry of National Defence” pisany małymi literami;
- 3) napis „LICENCJA WOJSKOWEGO KONTROLERA RUCHU LOTNICZEGO” pisany wielkimi literami;
- 4) napis „MILITARY AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE” pisany wielkimi literami;
- 5) napis „Wydana zgodnie ze standardami ICAO Issued in accordance with ICAO standards” pisany kursywą małymi literami.

2. Rewers – strona 2 zawierająca:

1) wpisy stałe:

- a) część I zawiera nadruk w języku polskim „Państwo wydania” „Rzeczpospolita Polska” i angielskim ”State of issue” „Republic of Poland”,
- b) część II zawiera nazwę licencji w języku polskim i angielskim,
- c) część VII zawiera nazwę organu wydającego licencję w języku polskim i angielskim;

2) wpisy zmienne:

- a) część III zawiera numer licencji składający się z: oznaczenia PL – kodu przydzielonego Rzeczypospolitej Polskiej przez ONZ, kolejnych cyfr osobistego numeru członka personelu lotniczego, przydzielonego w rejestrze personelu ATC oraz skrótu nazwy licencji,
- b) część IV przeznaczona jest na wpisanie imienia i nazwiska posiadacza licencji,
- c) część IVa przeznaczona jest na wpisanie daty i miejsca urodzenia posiadacza licencji w następujący sposób dd/mm/rrrr,
- d) część V przeznaczona jest na wpisanie obywatelstwa posiadacza licencji w języku polskim i angielskim,
- e) część VI przeznaczona jest na podpis posiadacza licencji,
- f) część VIII przeznaczona jest na podpis Szefa Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego SZRP wydającego licencję w imieniu Ministra Obrony Narodowej, datę wydania licencji oraz pieczęć urzędową Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego SZRP.

3. Rewers – strona 3 zawierająca:

1) wpisy stałe:

- a) część IXa zawiera nadruk w języku polskim „prawa wynikające z licencji” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Privileges” pisany kursywą,
 - b) nadruk w języku polskim „Posiadacz jest uprawniony do wykonywania czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami i towarzyszącymi im uprawnieniami uzupełniającymi:” i angielskim „The holder is entitled to exercise the privileges of the following rating(s) and rating endorsements:”;
- 2) wpisy zmienne:
- a) część IXa przeznaczona jest na wpisanie uprawnień wynikających z licencji (ADV, ADI, APP, APS lub AIR, GMC, GMS, TWR, RAD, PAR, SRA), z uwzględnieniem:
 - data wydania: pisana w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
 - podstawa: np. NR-1/SSRL SZRP 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
 - data ważności: np. bezterminowo, 15/06/2021.
4. Rewers – strona 4 zawierająca:
- 1) wpisy stałe:
 - a) część X zawiera nadruk w języku polskim „uprawnienia i uprawnienia uzupełniające z datą ważności” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Ratings and endorsements with expiry dates” pisany kursywą;
 - 2) wpisy zmienne:
 - a) część X przeznaczona jest na wpisanie:
 - uprawnień wraz z datą ważności w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery d oznaczają dzień, litery m oznaczają miesiąc, a litery r oznaczają rok), np. 15/06/2021,
 - podpis osoby upoważnionej przez Szefa SSRL SZ RP do dokonywania wpisów w licencji,
 - podstawa: np. NR-1/SSRL SZRP 15/06/2021;
5. Awers – strona 5 zawierająca wpisy stałe w części XI:
- 1) nadruk w języku polskim „Wyjaśnienia skrótów” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Decode of abbreviations” pisany kursywą;
 - 2) nadruk w języku polskim i angielskim „Uprawnienia” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Ratings” pisany kursywą;
 - 3) nadruk „ADV” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli lotniska” pisany małymi literami i w angielskim „Aerodrome Control Visual” pisany kursywą;
 - 4) nadruk „ADI” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli lotniska instrumentalnej” pisany małymi literami i w angielskim „Aerodrome Control Instrument” pisany kursywą;
 - 5) nadruk „APP” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli zbliżania proceduralnej” pisany małymi literami i w angielskim
-

- „Approach Control Procedural” pisany kursywą;
- 6) nadruk „APS” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli zbliżania dozorowanej” pisany małymi literami i w angielskim „Approach Control Surveillance” pisany kursywą;
 - 7) nadruk w języku polskim „Uprawnienia uzupełniające” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Rating endorsements” pisany pogrubioną czcionką;
 - 8) nadruk „AIR” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli startów i lądowań” pisany małymi literami i w angielskim „Air Control” pisany kursywą;
 - 9) nadruk „GMC” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli ruchu naziemnego” pisany małymi literami i w angielskim „Ground Movement Control” pisany kursywą;
 - 10) nadruk „GMS” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli ruchu naziemnego za pomocą radaru” pisany małymi literami i w angielskim „Ground Movement Surveillance” pisany kursywą;
 - 11) nadruk „TWR” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli lotniska” pisany małymi literami i w angielskim „Tower Control” pisany kursywą;
 - 12) nadruk „RAD” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli za pomocą radaru” pisany małymi literami i w angielskim „Radar” pisany kursywą;
 - 13) nadruk „PAR” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli podejścia za pomocą radaru precyzyjnego” pisany małymi literami i w angielskim „Precision Approach Radar” pisany kursywą;
 - 14) nadruk „SRA” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „kontroli zbliżania za pomocą radaru” pisany małymi literami i w angielskim „Surveillance Radar Approach” pisany kursywą;
 - 15) nadruk „OJTI” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „instruktora szkolenia operacyjnego” pisany małymi literami, i w angielskim „On-the-Job Training Instructor” pisany kursywą;
 - 16) nadruk „STDI” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego” pisany małymi literami i w angielskim „Synthetic Training Device Instructor” pisany kursywą;
 - 17) nadruk „CCA” pisany pogrubioną czcionką oraz po myślniku wyjaśnienie w języku polskim „osoby oceniającej” pisany małymi literami i w angielskim „Controller Competence Assesor” pisany kursywą.
6. Awers – strona 6 zawierająca:
- 1) wpisy stałe:
 - a) część IXb zawiera nadruk w języku polskim „Pozostałe uprawnienia uzupełniające” pisany pogrubioną czcionką i angielskim „Other endorsements” pisany kursywą,
 - b) nadruk w języku polskim „1) Posiadacz jest uprawniony do wykonywania
-

czynności lotniczych zgodnie z następującymi ważnymi uprawnieniami uzupełniającymi:" pisany małymi literami i angielskim „The holder is entitled to exercise the privileges of the following endorsements:" pisany kursywą,

- c) nadruk w języku polskim „2) Uprawnienie uzupełniające w zakresie biegłości językowej:" pisany małymi literami i angielskim „Language proficiency endorsement:" pisany kursywą;

2) wpisy zmienne:

- a) część IXb przeznaczona jest na wpisanie pozostałych uprawnień uzupełniających (OJTI, STDI, CCA) oraz uprawnień uzupełniających w zakresie biegłości językowej, z uwzględnieniem:

- data wydania: pisana w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
- podstawa: np. Z-150/LAW 15/06/2020 lub gdy nie wydano „---”,
- poziom: cyfra arabska,
- data ważności: np. bezterminowo lub w następujący sposób dd/mm/rrrr (przy czym litery „d” oznaczają dzień, litery „m” oznaczają miesiąc, a litery „r” oznaczają rok), np. 15/06/2021;

- b) część IXc przeznaczona jest na wpisanie uwag.
-

Załącznik Nr 3

Przywrócenie kompetencji po przerwie w pracy

		PRZYWRÓCENIE KOMPETENCJI PO PRZERWIE W PRACY	
KONTROLER RUCHU LOTNICZEGO			
Organ ATC	Stopień, Imię i Nazwisko		
Numer licencji	Uprawnienie uzupełniające w jednostce	Data ważności uprawnienia	
PL - _____ - MATCL		____-____-____	
Data rozpoczęcia procedury przywrócenia kompetencji		____-____-____	
Przerwa w korzystaniu z praw wynikających z MATCL		Wymagane działanie	
☐ dłuższa niż 30 dni, a krótsza niż 90 dni <div style="text-align: right;"><small>(Potwierdzenie – pkt 1)</small></div>		Rozmowa zapoznawcza	
☐ niespełnienie wymogu kompetencji / przerwa 91-180 dni <div style="text-align: right;"><small>(Potwierdzenie – pkt 2 i 3)</small></div>		1) praktyka: 20 h / 5 PAR 2) decyzja szefa zespołu instruktorów OJT i osób oceniających	
☐ 181- 365 dni <div style="text-align: right;"><small>(Potwierdzenie – pkt 2 i 3)</small></div>		1) praktyka: 30 h / 15 PAR 2) decyzja szefa zespołu instruktorów OJT i osób oceniających	
☐ 1 – 3 lata <div style="text-align: right;"><small>(Potwierdzenie – pkt 2, 4 i 5)</small></div>		1) praktyka: 50 h / 30 PAR 2) decyzja szefa zespołu instruktorów OJT i osób oceniających 3) dedykowane sprawdzenie kompetencji	
☐ dłuższa niż 3 lata <div style="text-align: right;"><small>(Potwierdzenie – pkt 6)</small></div>		Ocena wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności	
UWAGI SZEFA ZESPOŁU INSTRUKTORÓW OJT I OSÓB OCENIAJĄCYCH			
<div style="border-top: 1px solid black; width: 150px; margin-left: auto;"></div> <small>(Data i podpis)</small>			

PRAKTYKA NA STANOWISKU OPERACYJNYM				
Lp.	Data	Czas (h)	Imię i nazwisko nadzorującego instruktora OJT	Podpis instruktora OJT
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

POTWIERDZENIE
<p>1) W dniu ___ - ___ - _____ r. przeprowadzono rozmowę zapoznawczą mającą na celu uzupełnienie wiedzy operacyjnej. Rozmowę przeprowadził Instruktor OJT: _____</p> <p>2) Kontroler ruchu lotniczego odbył praktykę w wymiarze ___ h / ___ PAR.</p> <p>3) W dniu ___ - ___ - _____ r. nieetatowy szef zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL podjął decyzję o przywróceniu kompetencji.</p> <p>4) W dniu ___ - ___ - _____ r. nieetatowy szef zespołu instruktorów OJT i osób oceniających w Pionie SRL podjął decyzję o przeprowadzeniu dedykowanego sprawdzenia kompetencji.</p> <p>5) W dniu ___ - ___ - _____ r. kontroler ruchu lotniczego przystąpił do dedykowanego sprawdzenia kompetencji, w wyniku którego został oceniony przez _____ jako KOMPETENTNY / NIEKOMPETENTNY.</p> <p>6) W dniu ___ - ___ - _____ r. skierowano pismo do OSP SRL LAW z wnioskiem o przeprowadzenie oceny wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności.</p> <p style="text-align: right;">_____ (Data i podpis szefa zespołu)</p> <p>Załączniki: Karta oceny praktyki - _____ str.</p>

Załącznik Nr 4

Dedykowane sprawdzenie kompetencji (kontroler ruchu lotniczego)

 DEDYKOWANE SPRAWDZENIE KOMPETENCJI kontroler ruchu lotniczego			
Organ ATC	Data ____-____-____	Aktualna data ważności ____-____-____	Następna data ważności ____-____-____
JW	Czas pracy od godziny: ____-____ UTC	Czas pracy do godziny: ____-____ UTC	Nowa data ważności uprawnień ____-____-____
RODZAJ			
☐ okresowe – zgodnie z harmonogramem ☐ przerwa w pracy od 1 roku do 3 lat ☐ wskutek stwierdzonej obniżonej zdolności zaobserwowanej w ramach monitoringu ciągłego ☐ przedłużenie ważności uprawnień			
OCENIANY KONTROLER RUCHU LOTNICZEGO			
Stopień	Imię	Nazwisko	
Numer licencji PL - _____ - MATCL	Oceniane uprawnienie	Aktualna data ważności uprawnień ____-____-____	
OSOBA OCENIAJĄCA			
Stopień	Nazwisko i Imię	Nr licencji PL - _____ - MATCL	Data ważności CCA
INSTRUKTOR OJT**			
Stopień	Nazwisko i Imię	Numer licencji PL - _____ - MATCL	
Wynik dedykowanego sprawdzenia kompetencji:			
KOMPETENTNY / NIEKOMPETENTNY			
_____ Data i podpis osoby oceniającej			
Zapoznałem (-am) się z wynikiem dedykowanego sprawdzenia kompetencji oraz zaleceniami.			
_____ Data i podpis kontrolera ruchu lotniczego			

* w przypadku przedłużenia uprawnień uzupełniającego w jednostce lub uprawnień uzupełniającego PAR

** wymagany, gdy oceniany kontroler ruchu lotniczego nie spełnia wymogu kompetencji w zakresie ocenianego uprawnienia, a osoba oceniająca nie posiada uprawnień uzupełniającego w jednostce właściwego dla przeprowadzanej oceny

SPRAWDZENIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH				
Lp.	Kryteria oceny / Aspekty pracy	Skala	Minimum	Wynik
1.	Stosowanie przepisów i procedur w jednostce 1) stosowanie się do zapisów INOP oraz obowiązujących LoA 2) wykorzystanie dostępnego wyposażenia technicznego	1-10	6	
2.	Prowadzenie łączności oraz stosowanie frazeologii lotniczej 1) używanie standardowej frazeologii w j. polskim i angielskim 2) przyjmowanie transmisji (odbiór) 3) prowadzenie skutecznej komunikacji 4) przekazywanie istotnych informacji	1-10	6	
3.	Świadomość sytuacyjna i reakcje 1) właściwa identyfikacja statków powietrznych 2) odzwierciedlanie sytuacji ruchowej z wykorzystaniem FPS 3) panowanie nad całością sytuacji ruchowej 4) odpowiednia organizacja pracy i priorytety działań 5) adekwatna reakcja we właściwym momencie	1-20	12	
4.	Analiza i planowanie ruchu 1) przewidywanie rozwoju sytuacji ruchowej 2) ujawnianie i analizowanie potencjalnych konfliktów 3) przyswajanie i wykorzystanie napływających informacji 4) zapewnienie sprawnego przepływu ruchu lotniczego	1-20	12	
5.	Koordinacja i praca w zespole 1) prawidłowa koordynacja z innymi organami 2) inicjowanie koordynacji z odpowiednim wyprzedzeniem 3) odpowiednia współpraca z innymi stanowiskami operacyjnymi	1-10	6	
6.	Zapewnianie separacji i rozwiązywanie konfliktów 1) zapewnianie wymaganych minimów separacji 2) stosowanie właściwych technik i metod kontroli ruchu lotniczego 3) odpowiednie rozwiązywanie konfliktów ruchowych	1-20	12	
7.	Czynnik ludzki 1) właściwe szacowanie obciążenia pracą 2) zapewnianie wydajności pracy na tym samym poziomie 3) właściwe reagowanie na spadek kondycji psychofizycznej	1-10	6	
SUMA		_____ / 100 pkt		

UWAGI I ZALECENIA

--

WYNIK SPRAWDZENIA UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH**ZALICZONY / NIEZALICZONY**

 Data i podpis osoby oceniającej

KRYTERIA OCENY

Sprawdzenie wiedzy teoretycznej:

- 1) Zakres wiedzy (aspekt) uznaje się za zaliczony, jeżeli kontroler ruchu lotniczego udzieli co najmniej 75% prawidłowych odpowiedzi na zadane pytania.
- 2) Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 5 ocen pozytywnych (ZAL) z obowiązkowego zakresu wiedzy. Pozytywny wynik sprawdzenia wiedzy teoretycznej upoważnia do przystąpienia do sprawdzenia umiejętności praktycznych.

Sprawdzenie umiejętności praktycznych:

- 1) Umiejętność (aspekt pracy) uznaje się za zaliczony pod warunkiem uzyskania co najmniej minimalnej liczby punktów (60%) przewidzianej dla danego elementu.
- 2) Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 75 punktów, z zastrzeżeniem, iż żaden z elementów nie został oceniony poniżej minimalnej liczby punktów – patrz punkt 1).

Dedykowane sprawdzenie kompetencji:

Warunkiem uznania za kompetentnego jest uzyskanie pozytywnego wyniku (zaliczenia) z sprawdzenia wiedzy teoretycznej oraz sprawdzenia umiejętności praktycznych.

UWAGI SZEFA ZESPOŁU INSTRUKTORÓW OJT I OSÓB OCENIAJĄCYCH W PIONIE SRL

Wskazówki dla osoby oceniającej (wnioski z monitoringu ciągłego):

Informacja o odbyciu szkolenia odświeżającego*:

Szkolenie odświeżające kompetencje kontrolerów ruchu lotniczego w zakresie uprawnień _____
zrealizowano w terminie _____. Zaświadczenie nr ____/____.

Data i podpis szefa zespołu

UWAGI PEŁNOMOCNIKA SZEFA SSRL SZ RP DS. EGZAMINOWANIA I OCENY PERSONELU ATC

Komentarz do przeprowadzonej oceny:

Przedłużenie ważności uprawnień*:

Podstawa:

Rozkaz dzienny Szefa SSRL SZ RP nr ____/____ z dnia _____

Data i podpis Pełnomocnika Szefa SSRL SZ RP
ds. egzaminowania i oceny personelu ATC

* dotyczy przedłużenia ważności uprawnień uzupełniającego w jednostce lub uprawnień uzupełniającego PAR

Załącznik Nr 5

Dedykowane sprawdzenie kompetencji (instruktor OJT/STD)

 DEDYKOWANE SPRAWDZENIE KOMPETENCJI instruktor OJT/STD			
Organ ATC	Data ____-____-____	Aktualna data ważności ____-____-____	Następna data ważności ____-____-____
JW	Czas pracy od godziny: ____-____ UTC	Czas pracy do godziny: ____-____ UTC	Nowa data ważności uprawnienia ____-____-____
OCENIANY INSTRUKTOR OJT/STD			
Stopień	Imię	Nazwisko	
Numer licencji PL - _____ - MATCL	Oceniane uprawnienie OJTI / STDI*	Aktualna data ważności uprawnienia ____-____-____	
NADZOROWANY PRAKTYKANT – KONTROLER RUCHU LOTNICZEGO**			
Stopień	Nazwisko i Imię	Nr licencji PL - _____ - MATCL/S-MATCL *	
OSOBA OCENIAJĄCA			
Stopień	Nazwisko i Imię	Nr licencji PL - _____ - MATCL	Data ważności CCA
Wynik dedykowanego sprawdzenia kompetencji:			
<p>Dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzono*:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w organie ATC, - z wykorzystaniem szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego*. <p>W wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji instruktor OJT/STD oceniony został jako:</p> <p style="text-align: center;">KOMPETENTNY / NIEKOMPETENTNY</p> <p style="text-align: right;">_____ Data i podpis osoby oceniającej</p>			
<p>Zapoznałem (-am) się z wynikiem dedykowanego sprawdzenia kompetencji oraz zaleceniami.</p> <p style="text-align: right;">_____ Data i podpis instruktora OJT/STD</p>			

* niepotrzebne skreślić

** w przypadku wygaśnięcia ważności uprawnienia OJTI, a dedykowane sprawdzenie kompetencji realizowane jest w organie ATC, rolę praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego może pełnić wyłącznie kontroler ruchu lotniczego posiadający ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce lub uprawnienie uzupełniające PAR.

SPRAWDZENIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH				
Lp.	Kryteria oceny / Aspekty pracy	Skala	Minimum	Wynik
1.	Przygotowanie do nadzorowania 1) analiza kart praktyk 2) dobór właściwej metody szkoleniowej 3) przygotowanie stosownej dokumentacji	1-15	9	
2.	Briefing 1) przedstawienie celów, założeń i wymagań dla sesji szkoleniowej 2) określenie sposobu interakcji w sytuacjach wymagających interwencji instruktora OJT 3) przeprowadzenie bieżącego sprawdzenia wiedzy	1-20	12	
3.	Nadzór nad pracą Praktykanta 1) zapewnienie samodzielności adekwatnie do etapu szkolenia 2) udzielanie stosownego wsparcia i reagowanie na błędy 3) utrzymywanie świadomości sytuacyjnej 4) prezentowanie i demonstracja rozwiązań	1-30	18	
4.	Ocena i omówienie sesji szkoleniowej (de-briefing) 1) przeprowadzenie oceny umiejętności adekwatnie do przedstawionych wcześniej celów, założeń i wymagań 2) zapewnienie prostego, uczciwego i zrozumiałego omówienia zaistniałych problemów 3) wystawienie obiektywnej oceny pracy	1-20	12	
5.	Dokumentacja zapewnienie zwięzłej i zrozumiałej informacji adekwatnej do przeprowadzonego de-briefingu	1-15	9	
SUMA		_____ / 100 pkt		

UWAGI I ZALECENIA

WYNIK SPRAWDZENIA UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH
ZALICZONY / NIEZALICZONY
_____ Data i podpis osoby oceniającej

KRYTERIA OCENY

Sprawdzenie umiejętności praktycznych:

- 1) Umiejętność (aspekt pracy) uznaje się za zaliczony pod warunkiem uzyskania co najmniej minimalnej liczby punktów (60%) przewidzianej dla danego elementu.
- 2) Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 75 punktów, z zastrzeżeniem, iż żaden z elementów nie został oceniony poniżej minimalnej liczby punktów – patrz pkt 1).

Dedykowane sprawdzenie kompetencji:

- 1) Warunkiem uznania za kompetentnego jest uzyskanie pozytywnego wyniku (zaliczenia) z sprawdzenia umiejętności praktycznych.

UWAGI SZEFA ZESPOŁU INSTRUKTORÓW OJT I OSÓB OCENIAJĄCYCH W PIONIE SRL

Wskazówki dla osoby oceniającej:

Informacja o odbyciu szkolenia odświeżającego*:

Szkolenie odświeżające kompetencje kontrolerów ruchu lotniczego w zakresie uprawnień OJTI / STDI zrealizowano w terminie _____. Zaświadczenie nr ____/____.

Data i podpis szefa zespołu

UWAGI PEŁNOMOCNIKA SZEFA SSRL SZ RP DS. EGZAMINOWANIA I OCENY PERSONELU ATC

Komentarz do przeprowadzonej oceny:

Przedłużenie ważności uprawnień:

Podstawa:

Rozkaz dzienny Szefa SSRL SZ RP nr ____/____ z dnia _____

Data i podpis Pełnomocnika Szefa SSRL SZ RP
ds. egzaminowania i oceny personelu ATC

Załącznik Nr 6

Dedykowane sprawdzenie kompetencji (osoba oceniająca)

 DEDYKOWANE SPRAWDZENIE KOMPETENCJI osoba oceniająca (CCA)			
Organ ATC	Data ____-____-____	Aktualna data ważności ____-____-____	Następna data ważności ____-____-____
JW	Czas pracy od godziny: ____-____ UTC	Czas pracy do godziny: ____-____ UTC	Nowa data ważności uprawnienia ____-____-____
RODZAJ			
☐ egzamin i ocena kandydata w zakresie niezbędnym do wydania S - MATCL ☐ egzamin i ocena kandydata na potrzeby wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub PAR ☐ egzamin i ocena kandydata na potrzeby wydania OJTI, STDI lub CCA ☐ dedykowane sprawdzenie kompetencji			
OCENIANA OSOBA OCENIAJĄCA			
Stopień	Imię	Nazwisko	
Numer licencji PL - _____ - MATCL	Oceniane uprawnienie CCA	Aktualna data ważności uprawnienia ____-____-____	
OCENIANY CZŁONEK PERSONELU ATC			
Stopień	Nazwisko i Imię	Nr licencji PL - _____ - MATCL/S-MATCL*	
OSOBA OCENIAJĄCA			
Stopień	Nazwisko i Imię	Nr licencji PL - _____ - MATCL	Data ważności CCA
Wynik dedykowanego sprawdzenia kompetencji:			
Dedykowane sprawdzenie kompetencji przeprowadzono*: – w organie ATC, – z wykorzystaniem szkoleniowego urządzenia symulacji ruchu lotniczego*. W wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji osoba oceniająca oceniona została jako:			
KOMPETENTNY / NIEKOMPETENTNY			

Data i podpis osoby oceniającej			
Zapoznałem (-am) się z wynikiem dedykowanego sprawdzenia kompetencji oraz zaleceniami.			

Data i podpis ocenianej osoby oceniającej			

* niepotrzebne skreślić

SPRAWDZENIE UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH				
Lp.	Kryteria oceny / Aspekty pracy	Skala	Minimum	Wynik
1.	Przygotowanie 1) sprawdzenie wymogów formalnych 2) przygotowanie stosownej dokumentacji	1-15	9	
2.	Briefing 1) powiadomienie o przewidywanym przebiegu 2) przedstawienie elementów i kryteriów oceny oraz konsekwencji wynikających z oceny negatywnej 3) potwierdzenie gotowości kandydata	1-15	9	
3.	Egzamin 1) stosowanie właściwej techniki zadawania pytań 2) adekwatność zadawanych pytań, zwłaszcza z zakresu okoliczności, których obserwacja w trakcie oceny może nie być możliwa 3) obiektywna ocena wiedzy	1-20	12	
4.	Część praktyczna 1) prowadzenie notatek na bieżąco 2) prezentowanie obiektywnej i profesjonalnej postawy 3) nie wpływanie na pracę zespołu	1-20	12	
5.	Omówienie wyniku (de-briefing) 1) omówienie silnych i słabych stron 2) właściwa, obiektywna ocena wiedzy i umiejętności 3) forma przekazania wyniku wraz z uzasadnieniem 4) właściwe sformułowanie zaleceń w przypadku oceny negatywnej	1-15	9	
6.	Dokumentacja prawidłowe uzupełnienie wymaganej dokumentacji	1-15	9	
SUMA		_____ / 100 pkt		

UWAGI I ZALECENIA

WYNIK SPRAWDZENIA UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH
ZALICZONY / NIEZALICZONY
_____ Data i podpis osoby oceniającej

KRYTERIA OCENY

Sprawdzenie umiejętności praktycznych:

- 1) Umiejętność (aspekt pracy) uznaje się za zaliczony pod warunkiem uzyskania co najmniej minimalnej liczby punktów (60%) przewidzianej dla danego elementu.
- 2) Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie co najmniej 75 punktów, z zastrzeżeniem, iż żaden z elementów nie został oceniony poniżej minimalnej liczby punktów – patrz pkt 1).

Dedykowane sprawdzenie kompetencji:

- 2) Warunkiem uznania za kompetentnego jest uzyskanie pozytywnego wyniku (zaliczenia) z sprawdzenia umiejętności praktycznych.

UWAGI SZEFA ZESPOŁU INSTRUKTORÓW OJT I OSÓB OCENIAJĄCYCH W PIONIE SRL

Wskazówki dla Osoby Oceniającej:

Informacja o odbyciu szkolenia odświeżającego*:

Szkolenie odświeżające kompetencje kontrolerów ruchu lotniczego w zakresie uprawnień CCA zrealizowano w terminie _____. Zaświadczenie nr ____/____.

Data i podpis szefa zespołu

UWAGI PEŁNOMOCNIKA SZEFA SSRL SZ RP DS. EGZAMINOWANIA I OCENY PERSONELU ATC

Komentarz do przeprowadzonej oceny:

Przedłużenie ważności uprawnień:

Podstawa:

Rozkaz dzienny Szefa SSRL SZ RP nr ____/____ z dnia _____

Data i podpis Pełnomocnika Szefa SSRL SZ RP
ds. egzaminowania i oceny personelu ATC

Potwierdzenie spełnienia wymogu kompetencji

	POTWIERDZENIE spełnienia wymogu kompetencji
---	---

KONTROLER RUCHU LOTNICZEGO

Organ ATC	JW	Stopień	Imię	Nazwisko
Numer licencji			Uprawnienie*	Ważne do:
PL - _____ - MATCL			Data dedykowanego sprawdzenia kompetencji	Data ważności kompetencji:
Data ważności uprawnienia w zakresie j. angielskiego			Data ważności orzeczenia lotniczo - lekarskiego	Data ważności orzeczenia medycyny pracy
Rodzaj szkolenia odświeżającego*			Data ważności szkolenia odświeżającego	Data ważności szkolenia w zakresie TRM
TWR / APP / OJTI-STD1 / CCA				

OSOBA OCENIAJĄCA

Stopień	Nazwisko i Imię	Nr licencji	Data ważności CCA
		PL - _____ - MATCL	

POTWIERDZENIE

Zaświadczam, że w/w kontroler ruchu lotniczego spełnia warunki w zakresie wymaganego poziomu kompetencji, tj:

- 1) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce;
- 2) posiada ważne uprawnienie uzupełniające w zakresie języka w odniesieniu do języka polskiego i angielskiego;
- 3) w wyniku dedykowanego sprawdzenia kompetencji uznany został za kompetentnego;
- 4) spełnia wymóg w zakresie minimalnego czasu pracy;
- 5) ukończył z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 36 miesięcy szkolenie odświeżające właściwe dla danego uprawnienia;
- 6) ukończył z wynikiem pozytywnym w ciągu ostatnich 60 miesięcy szkolenie w zakresie TRM;
- 7) posiada ważne orzeczenie lotniczo-lekarskie;
- 8) posiada ważne orzeczenie lekarskie medycyny pracy.

Data i podpis osoby oceniającej

* uprawnienie uzupełniające w jednostce (np. EPXX ADI/TWR), APS/PAR, OJTI, STD1 lub CCA

** niepotrzebne skreślić

